

apr. 1997

H. Marcinkowska

uposażek. II 2002

poproszeni nr 16-

Syn: (mąż Emalii)
Ludwik Kwiatkowski

U1-769 Warszawa

Gdynia
gr. Sochy → AK

* Kwiatkowski Jan

M-39/648 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Świątkowski Jan

J: M-39/648 Pom.

Gdynia gr. Sochy - A. Z.

- I./1. Relacja k. 4 s. 1-4
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —
- II. Materiały uzupełniające relację k. 22 s. 1-22
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora k. 1 s. 1
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —
- III./5. Inne ...
- IV. Korespondencja
- 1) Fundacji z rodzimymi k. 12 s. 1-16
-
-
- V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 27
- VI. Fotografie dwa albumy i homografii

I/1. Relacja - Światkowski Jan

- relacje syna o nietyjnym żołnierzu
konspiracji (mps z 1976 r.) k. 4 s. 1-4

I. Dane osobiste

+ KWIATKOWSKI Jan
ur. 5. sierpnia 1881 w Ocieszynie Wlkp.
zmarł 13. maja 1943 w Obozie Koncentracyjnym Stutthof
Imiona rodziców: Wincenty i Cecylia z d. Cwojdzińska
Środowisko, zajęcie rodziców: chłop małorolny
Wykształcenie średnie
Zawód: kupiec
Charakterystyka osobowości: Patriotą, ofiarny społecznik, wybitny organizator.

Rel. M-39/

II. Okres przedwojenny do 1.9.1939

W okresie 1900 do 1902 redaktor czasopisma "Praca". W latach 1902 do 1904 więziony w Więzieniu Centralnym we Wronkach za przestępstwo prasowe. Od r. 1905 do wiosny 1920 przebywał wraz z liczną rodziną (7 dzieci) na emigracji w Niemczech (Herne, Westfalia). W tym okresie zorganizował i prowadził (na zasadzie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością) przedsiębiorstwa dostarczające kompletne urządzenia meblowe i domowe, pozwalające zaopatrywać się na dogodnych warunkach kredytowych, przyjeżdżającym do Westfalii w poszukiwaniu pracy, Polakom. Równocześnie rozwija szeroko zakrojoną działalność w ramach Tow. Gimn. "Sokół", którego wiceprezesem na Rzeszę Niemiecką był przez szereg lat. Wybrany głosami polskimi do Rady Miejskiej m. HERNE, zostaje przewodniczącym Koła Polskiego, a później, w okresie I. wojny światowej, także przewodniczącym Rady. Jako przewodniczący Koła Polskiego spowodował nieprzyjęcie protestu radnych niemieckich przeciwko przyłączeniu do Polski Pomorza i Wielkopolski. (w 1918?) W r. 1920 wraca do kraju i osiedla się w Wejharowie na Pomorzu. Zakłada tu przedsiębiorstwo własne pod firmą CENTRALA ROLNICZA, które pod Jego energicznym kierownictwem rozwija się prężnie, stając się wkrótce poważną placówką polską. Wśród opanowanego wtedy jeszcze w dużym stopniu przez niemieckich kupców handlu, Centrala Rolnicza stała się wkrótce ośrodkiem polskiego kupiectwa i wpływów polskich nie tylko w samym Wejharowie, ale również w północnych i dalszych powiatach Pomorza. Zaopatrując na dogodnych warunkach kredytowych słabe ekonomicznie rolnictwo kaszubskie, umożliwiła mu współzawodnictwo z subsydiowanymi ze źródeł niemieckich, rolnikami niemieckimi. W latach 20-tych zaczęto propagować używanie nawozów sztucznych, wśród których tomasyna nadawała się szczególnie na lekkie gleby kaszubskie. Z inicjatywy Jana Kwiatkowskiego, Centrala Rolnicza przeprowadziła szeroko zakrojoną akcję uświadamiającą, a następnie sprowadzała ten nawóz

w dużych ilościach drogą morską z Belgii. Warto przytym wspomnieć, iż właśnie statek z tomasyną dla Centrali Rolniczej był p i e r w s z y m statkiem z importem, jaki na jej wyraźne żądanie zawinął do portu gdyńskiego zamiast do Gdańska i został rozładowany przy, jedynym istniejącym wtedy, prowizorycznym molu. Spowodowało to ostrą kampanię prasy gdańskiej, widzącej w tym fackie zapowiedź utraty własnych wpływów gospodarczych na polskim Pomorzu.

Poza swoją działalnością gospodarczą, Jan Kwiatkowski bardzo czynnie udzielał się społecznie. Przez szereg kadencji był radnym miejskim i prezesem Związku Polskich Towarzystw, który utworzono dla dania zorganizowanego oporu irredencie niemieckiej, a w r. 1928 został wybrany posłem na sejm. W roku 1930 był więziony w Brześciu n/Bugiem w związku ze swą działalnością opozycyjną w stosunku do ówczesnego rządu.

Ogólnoświatowy kryzys i recesja gospodarcza, które wycisnęły swe piętno również na gospodarce polskiej, a w szczególności na rolnictwie polskim, zmusiły Jana Kwiatkowskiego do likwidacji Centrali Rolniczej. Przeniósłszy się do Gdyni, zorganizował i prowadził Polskie Towarzystwo Terenowe, którego zadaniem była parcelacja miejska gruntów podgdyńskich sięgających Rumii i Kossakowa i ich zabudowa wg. planu przestrzennego ^{opracowanego} ~~skierowanego~~, na zlecenie Towarzystwa, z myślą o przyszłej aglomeracji wielkogdyńskiej, której wizja leżała u podstaw tej jego działalności. W szczerym polu stanęła wtedy, dzięki usilnym zabiegom Jana Kwiatkowskiego, ogromna, jak na ówczesne warunki, bryła istniejącej do dziś szkoły. Miała ona, razem z kościołem, który rychło wznieśli, sprowadzeni przez Jana Kwiatkowskiego, Salezjanie, w zamysłach twórców planu przestrzennego, stanowić ośrodek miastotwórczy. Taką rolę też istotnie spełniła, gdyż wokół niej zaczęli się budować nabywcy parcel.

Wojna zastała Jana Kwiatkowskiego w Gdyni, gdzie w czasie okupacji był pracownikiem gdańskiej firmy maklerskiej Behnke & Sieg. Opierając się na wątplych niestety dowodach jego działalności konspiracyjnej, można przyjąć, iż zatrudnienie właśnie u maklera okrętowego, gdzie przecinają się nici informacji dotyczących ruchu statków morskich, nie było przypadkowe. Rychło, a w każdym razie najpóźniej w r. 1942, brał aktywny udział w pracy konspiracyjnej. Zaprzysiężony obowiązek zachowywania bezwzględnej tajemnicy sprawił, iż nikt, nawet najbliższa rodzina, nie poznał szczegółów dotyczących roli Jana Kwiatkowskiego w organizacji podziemnej, ani też nawet nazwy organizacji, której był członkiem. Posiadamy jedynie dwa dokumenty odnoszące

się do tego okresu jego działalności. Są nimi:

1. Oświadczenie kapitana Jana Jarzębowskiego i Józefa Zmudzińskiego o następującej treści: "Stwierdzamy, że w naszej obecności zmarł w obozie koncentracyjnym w Sztutowie (Stutthof) w dniu 12.V.1943 r. b. poseł do sejmu Rzpl. i b. więzień brzeski KWIATKOWSKI Jan urodz. 5.VIII.1881, zamieszkały w Gdyni, przy ul. Tatrzańskiej 30.

Jednocześnie stwierdzamy, że ś.p. KWIATKOWSKI Jan został aresztowany w październiku 1942 r. za pracę podziemną, którą prowadził w Gdyni oraz w powiatach Morskim, Kartuskim i na terenie b. wolnego miasta Gdańska przeciwko hitleryzmowi i okupacji niemieckiej."

Podpisali:

/=/ Zmudziński Józef
Gdynia-Orłowo
ul. Akacyjowa 3

/=/ Jan Jarzębowski
Kpt. piech. i dca Komp. Orłowskiej
z obrony wybrz. pol. z 1939 r.
Sopot, ul. Bartosza Głowackiego nr. 3

Gdynia, dnia 29.1.1947

oraz

2. Odcinek 18 reportażu M. Podgórecznego i R. Bolduana p.t. "Deutschland" w płomieniach", który się ukazał w Dzienniku Bałtyckim, gdzie przytoczono wyjątek z pamiętnika St. Dargacza. Oto jego treść: "Po przesłuchaniu w gdańskim Gestapo wywieziono nas do obozu koncentracyjnego w Stutthofie. Znalazło się tu całe dowództwo podziemnej organizacji, które teraz dopiero od kryptonimu "Za Hood", obrało sobie nazwę grupy "Zachód". A więc Alojzy Socha, kapitan Jarzębowski, Jan Kwiatkowski. Jedynie kpt. Jarzębowski przeżył to piekło, przebywając za drutami obozu aż do wyzwolenia. Alojzego Sochę i Jana Kwiatkowskiego pochłonęło tutejsze krematorium."

Z relacji zamieszkałej w Orłowie rodziny (Rogozińscy, Orłowo, ul. Akacyjowa 36) wiadomo mi, że wysłannik Organizacji z Warszawy o pseudonimie "Andrzej" kontaktował się wielokrotnie z Janem Kwiatkowskim. W czasie tych kontaktów zamieszkiwał u rodziny Rogozińskich, gdzie dla kamuflażu uchodził za narzeczonego Kazimiry Rogozińskiej. Tam też został aresztowany i w drodze do komisariatu Gestapo w Gdyni popełnił samobójstwo przez zażycie cjankali. W krótki czas potem, mianowicie w październiku 1942 aresztowany został również Jan Kwiatkowski i po 3 miesięcznym pobycie w więzieniu śledczym Gestapo w Gdańsku-Schiesstange, został przewieziony do obozu koncentracyjnego Stutthof, gdzie zmarł 12.5.1943.

Jak wynika z oświadczenia złożonego w rozmowie ze mną przez współwięźnia, którego w r. 1947 czy 48 spotkałem jako kelnera w restauracji Prusińskiego w Wejherowie, a którego nazwiska niestety nie zapamiętałem, Jan Kwiatkowski, mimo ciężkich tortur jakim był poddany w więzieniu

śledczym, nie zdradził żadnego nazwiska, ani żadnej tajemnicy organizacyjnej. Świadczyć o tym również może fakt, iż na Janie Kwiatkowskim przerwał się łańcuch aresztowań członków organizacji, której on był jednym z wybitnych przywódców.

Jan Kwiatkowski
Jan Kwiatkowski, junior

bracia

Ludwik Kwiatkowski

Stwierdzam własnoręczność
podpisu

20. X 1976

Rasimiera Bartel Rogozińska

II. Materiały uzupełniające relację: Kwiatkowski Jan

1. Dunin-Wąsowski W. - biogram Jane Kwiatkowskiego z II t. "Stow. biograficznego Pom. Nadwiślańskiego (kserokop.)" k. 2 s. 1-2
2. Oświadczenie Jane Janębowskiego i Józefa Zmudzimskiego o okolicznościach śmierci Jane Kwiatkowskiego, mpis, kserokop. k. 1 s. 3
3. Inf. o J. Kwiatkowskim z książki "Sejm i Senat RP 1922-1933" k. 3 s. 4-6
4. Biogram Jane Kwiatkowskiego autorstwa H. Marcinkowskiej, mpis, oryg. k. 3 s. 7-9
5. List Ludwika Kwiatkowskiego z 10.02.1998 r. oraz biogram z uzupełnieniami L. Kwiatkowskiego, rękopis, oryg. + mpis, kserokop. k. 5 s. 10-14
6. List Fundacji do L. Kwiatkowskiego z 26.02.1998 r. w sprawie biogramu J. Kwiatkowskiego, mpis, kserokop. k. 1 s. 15
7. List L. Kwiatkowskiego do Fundacji z 30.07.1998 r., rękopis, kserokop. k. 4 s. 16-19
8. Marcinkowska-Maciejewska H. biogram J. Kwiatkowskiego, [w:] Stow. biograficzny konop. pomorskiej, cz. 4, kserokop. Toruń 1998 k. 1 s. 20-21
9. Pismo Zygmunta Janusza z 14.06.1993 do Komitetu Upamiętniania Miejsce Walki i Straceni na Wybrzeżu, kser. oryg. k. 1 s. 22

KWIATKOWSKI Jan¹¹ (1881-1943),
działacz polit. i gosp., poseł na Sejm RP,
więzień Stutthofu. Ur. 5 VIII w Ocieszy-
nie k. Oborników w Wielkopolsce, w rodzi-
nie chłopskiej. Pierwotnym zamiarom poświę-
cenia się duszpasterstwu przeszkodziła gruź-
lica kolana, która unieruchomiła mu nogę.
K. ukończył gimn. w P-niu i objął posadę
w tyg. „Praca” jako tzw. red. odpowiedzialny.
Z tego tytułu, kiedy w 1902 „Praca” opu-
ublikowała art. o wizycie cesarza Wilhelma II
w P-niu, uznany przez władze pruskie za prze-
stępstwo prasowe, K. został skazany na 15

Stow. Pomocze 555
Nadwiślański, 1945
t. II

rele
miesiące więzienia we Wronkach. Po odbyciu kary wyemigrował do Westfalii. Tam ok. 1907, pocz. z małego sklepu, założył przedsiębiorstwo z domem meblowym i spółkę importu kartofli w Herne, która posiadała filie w Gelsenkirchen, Habinghorst, Hamborn. Kapitał zakładowy tego przedsiębiorstwa w okresie 1909–13 wzrósł trzykrotnie, a dywidendy płacono w wysokości 13–15% rocznie. Jednocześnie prowadził ożywioną działalność społ. Był członkiem zarządu Tow. św. Jozafata, zajmującego się pomocą charytatywną dla studentów pol. w Niemczech. Popierał wydawanie w Herne pisma dla pol. emigracji pt. „Narodowiec”. Przez kilka lat był członkiem komitetu wykonawczego Zw. Polaków w Niemczech z siedzibą w Bochum. Także przez kilka lat był wiceprezesem zarządu głównego „Sokoła” na Rzeszę Niem. Na pocz. l. 20-tych osiedlił się w Wejherowie. Był tam członkiem Rady Miejskiej, członkiem Tow. Kupców Samodzielnych. Rozbudował organizację „Sokoła” w Wejherowie i przez pewien czas był jego prezesem na pow. wejherowski. Stał też na czele Centrali Rolniczej w Wejherowie. Był bardzo popularny na Pomorzu, m.in. jako pierwszy kupiec, który 1927 importował towary wprost z Belgii do Gdyni, z omińnięciem portu gd. Prowadził także akcję parcelacji ziemi na place budowlane na Wybrzeżu Polskim. W 1928–30 był posłem na Sejm RP z okręgu Wejherowo-Tczew-Kościierzyna, z listy Zw. Ludowo-Narodowego, przekształconego po wyborach w Stronnictwo Narodowe. Na przełomie 1929–30 wchodził w skład Rady Woj. Stronnictwa Narodowego na Pomorzu oraz był prezesem jego komitetu pow. w Wejherowie. W 1930, przed wyborami do Sejmu, wbrew sugestiom ówczesnego woj. pom. nie zgodził się nakłaniać kupców pom., aby głosowali na listę Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem. Spotkały go za to represje w postaci aresztowania we wrześniu t.r. i osadzenia w Brześciu pod zarzutem kryminalnym podstępного bankructwa. Podczas pobytu w Brześciu K. był szykanowany przez oficerów żandarmerii. W listopadzie t.r. został przewieziony z Brześcia na Pomorze, gdzie przebywał jeszcze przez około pół roku w więzieniach w Tor. i w Starogardzie Gdańskim. W 1931 rozpoczął się jego proces; w listopadzie 1932 Sąd Najwyższy uchylił wyrok skazu-

jący Sądu Apelacyjnego w Tor., przekazując sprawę do rozpatrzenia sądowi w innym składzie. K. został ostatecznie uniewinniony przez Sąd Okręgowy w Tor. Po opuszczeniu więzienia zaprzestał działalności polit. Po zajęciu Pomorza przez hitlerowców w 1939 K. należał do założycieli jednej z pierwszych organizacji konspiracyjnych na Pomorzu, powstałej już w grudniu 1939. Grupa ta, na której czele stał Alojzy Socha i Stefan Dargacz, i nosząca wg relacji Dargacza nazwę „Biały Orzeł”, działała na terenie Wybrzeża i płu. części pow. kartuskiego i morskiego. Zajmowała się sabotażem i dywersją. Latem 1942 weszła w skład Zw. Walki Zbrojnej. W wyniku wielkiej dekonspiracji w październiku 1942 aresztowano Sochę i Kwiatkowskiego. K. po dłuższym przebywaniu na torturach w więzieniu gestapo w Gd., podczas których nikogo nie wydał, został przewieziony do obozu koncentracyjnego w Stutthofie pod Gd., gdzie został zarejestrowany pod numerem 19377. Zm. w obozie w Stutthofie 12 V 1943. Pozostawił 3 synów: Gabriela, Ludwika i Jana, oraz Macieję i córki: Zosi, Jolii i Aleksandrę.
PSB, XVI 355; – Rzepeccy, Sejmi i Senat 1928–33, s. 66 (fot.), 67, 205, 213, 247; – Blecking D., Die Geschichte der national polnischen Turnorganisation „Sokol” im Deutschen Reich 1884–1939, Dortmund 1987; Ciechanowski K., Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim 1939–1942, W. 1972; Dunin-Wąsowicz K., Obóz koncentracyjny Stutthof, Gdynia 1966; Jakubiak E., Zarys działalności tajnej organizacji wojskowej „Gryf Pomorski”, „Najnowsze Dzieje Polski. Materiały i Studia z okresu II wojny światowej” t. 5: 1961 s. 34; Klessmann C., Polnische Bergarbeiter im Ruhrgebiet 1870–1945, Göttingen 1978; Lubecki L., Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim w latach 1939–1945, GZH 4: 1961 nr 1–2; Murzynowska K., Polskie wychodźstwo zarobkowe z Zagłębiu Ruhry w latach 1880–1914, Wr. 1972; Pragier A., Czas przeszły dokonany, L. 1966; Rudnicki S., Narodowa Demokracja po przewrocie majowym – zmiany organizacyjne i ideologiczne (1926–1930), „Najnowsze Dzieje Polski. Materiały i Studia z okresu 1914–1939” t. 11: 1967 s. 51; Ryfowa A., Działalność „Sokoła” polskiego w zaborze pruskim i wśród wychodźstwa w Niemczech 1884–1914, W.-P. 1976; Wapiński R., Endecja na Pomorzu 1920–1939, Gd. 1966; „Gazeta Warszawska” 1931 nry 125, 126, 135, 138, 140, 142, 148, 327, 1932 nr 351; „Praca” 1902 nr 36, 43; „Słowo Pom.” 1928 nr 52 (fot.); – Inf. referatu socjalno-kulturalnego Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Wejherowie z 1969.

Krzysztof Dunin-Wąsowicz

1. Oświadczenie kapitana Jana Jarzębowskiego i Józefa Zmudzińskiego 3.
o następującej treści: "Stwierdzamy, że w naszej obecności zmarł w obozie
koncentracyjnym w Sztutowie (Stutthof) w dniu 12.V.1943 r. b. poseł do
sejmu Rzpl. i b. więzień brzeski KWIATKOWSKI Jan urodz. 5.VIII.1881,
zamieszkały w Gdyni, przy ul. Tatrzańskiej 30.
Jednocześnie stwierdzamy, że ś.p. KWIATKOWSKI Jan został aresztowany
w październiku 1942 r. za pracę podziemną, którą prowadził w Gdyni oraz
w powiatach Morskim, Kartuskim i na terenie b. wolnego miasta Gdańska
przeciwko hitleryzmowi i okupacji niemieckiej."

Podpisali:

/=/ Zmudziński Józef
Gdynia-Orłowo
ul. Akacyjowa 3

/=/ Jan Jarzębowski

Kpt. piech. i dca Komp. Orłowskiej
z obrony wybrz. pol. z 1939 r.
Sopot, ul. Bartosza Głowackiego nr. 3

Gdynia, dnia 29.1.1947

(1915—1918) niewola niemiecka. Udział w agitacji plebiscytowej na G. Śląsku w 1920 r. i służba w Związku Obrony Ojczyzny podczas inwazji bolszewickiej. Praca w Zw. Postęp. Młodz. Niepodległ., P. P. S., Zw. Zaw. Robotn. Rolnych Rz. P. w Lublinie. W 1912 r. więziony przez rok w Piotrkowie. Posel na Sejm (1922—1927).

Dzikowski Błażej. Lista 3. (P. S. L. „Wyzwolenie”).

Zastepey listy 10: Kokuszka Franciszek, rolnik, Siedliska, p. Fajstowice, p. Krasnystaw; Tomczyk Michał, rolnik, Lychów, gm. Trzydnik, p. Janów; Gąsior Bronisław, rolnik, Kolonja Słazycy, gm. Zahanie, p. Hrubieszów.

Zastepey listy 2: Bączkowski Jan, szewc, Hrubieszów; Wasilewski Władysław, rolnik, Rzeczyca Księża, gm. Trzydnik, p. Janów.

Zastepey listy 3: Świdziński Lucjan, nauczyciel, Hrubieszów; Omiotek Marcin, rolnik, Grutki, p. Turobia, p. Krasnystaw.

Okręg wyborczy 29. Województwo Pomorskie.

Powiaty: Tczew, Starogard, Gniew, Kościerzyna, Kartuzy,
Wejherowo i Puck.

Posłów 5.

Jan Kwiatkowski

Piotr Szturmowski

Adam Chądzyński

Stefan Dąbrowski

Antoni Tatuliński

	Tczew	Starogard	Gniew	Kościerzyna	Kartuzy	Wejherowo	Puck	Razem	w tem miasto Tczew
Obwodów	27	75	37	104	106	50	46	445	8
uprawnionych	19.933	13.834	53.753	23.714	30.048	21.861	17.457	160.600	10.512
głoszących	18.095	12.385	20.663	22.574	26.859	18.650	14.443	142.369	9.136
głosy ważne	18.026	12.369	20.592	22.517	26.817	18.610	14.411	142.042	9.098
głosy nieważne	69	16	71	57	42	40	32	279	176

Kwiatkowski Jan. Lista 24. (Zw. Lud.-Nar.). Kupiec, Wejherowo, Sobieskiego 41. Ur. 1881. Gimnazjum. Przez lat 20 działalność w „Sokole” i ostatnio na emigracji w Westfalji, b. wiceprezes Zarz. Gł. „Sokoła” na Rzeszę Niem. Członek Rady Miejskiej w Wejherowie, prezes Komitetu Tow. w Wejherowie, członek Tow. Kupców Samodz. w Wejherowie. Pierwszy kupiec, który w 1927 importował towary wprost z Belgji do Gdyni z ominięciem portu gdańskiego. Artykuły w tygodniku „Praca”. Więziony przez 15 miesięcy za przestępstwo prasowe we Wronkach (1902—1904).

(1915—1918) niewola niemiecka. Udział w agitacji plebiscytowej na G. Śląsku w 1920 r. i służba w Związku Obrony Ojczyzny podczas inwazji bolszewickiej. Praca w Zw. Postęp. Młodz. Niepodległ., P. P. S., Zw. Zaw. Robotn. Rolnych Rz. P. w Lublinie. W 1912 r. więziony przez rok w Piotrkowie. Poseł na Sejm (1922—1927).

Dzikowski Błażej. Lista 3. (P. S. L. „Wyzwolenie“).

Zastępcy listy 10: Kokuszka Franciszek, rolnik, Siedliska, p. Fajstowice, p. Krasnystaw; Tomczyk Michał, rolnik, Łychów, gm. Trzydnik, p. Janów; Gąsior Bronisław, rolnik, Kolonja Staszycy, gm. Zahanie, p. Hrubieszów.

Zastępcy listy 2: Bączkowski Jan, szewc, Hrubieszów; Wasilewski Władysław, rolnik, Rzęczyca Księża, gm. Trzydnik, p. Janów.

Zastępcy listy 3: Świdziński Lucjan, nauczyciel, Hrubieszów; Omiotek Marcin, rolnik, Grutki, p. Turobin, p. Krasnystaw.

Okręg wyborczy 29.

Województwo Pomorskie.

Powiaty: Tczew, Starogard, Gniew, Kościerzyna, Kartuzy, Wejherowo i Puck.

Posłów 5.

Jan Kwiatkowski

Piotr Szturmowski

Adam Chądzyński

Stefan Dąbrowski

Antoni Tatuliński

	Tczew	Starogard	Gniew	Kościerzyna	Kartuzy	Wejherowo	Puck	Razem	w tem miasto Tczew
Obwodów	27	75	37	104	106	50	46	445	8
uprawnionych głosujących	19.933	13.834	33.753	23.714	30.048	21.861	17.457	160.600	10.512
głosy ważne	18.095	12.385	29.663	22.574	26.859	18.650	14.443	142.369	9.136
głosy unieważn.	18.026	12.369	29.592	22.517	26.817	18.610	14.411	142.042	9.098
głosy unieważn.	69	71	16	57	42	40	32	327	38
% głosujących	90,77	89,54	87,87	95,10	89,38	85,31	82,73	88,64	86,91

Padło głosów, na listę:

	Tczew	Starogard	Gniew	Kościerzyna	Kartuzy	Wejherowo	Puck	Razem	w tem miasto Tczew
24	4.731	3.259	8.431	9.005	8.266	3.154	2.964	39.810	2.492
7	3.364	2.598	12.128	5.687	4.098	3.435	3.447	34.757	1.875
25	800	1.396	2.381	1.504	9.009	6.139	2.558	23.787	94
18	3.304	1.006	1.888	3.117	2.309	3.573	2.464	17.661	2.329
2	4.034	3.114	2.120	978	1.260	824	560	12.890	1.176
11	310	221	157	175	125	101	44	1.161	243
21	434	304	942	1.165	39	250	174	3.308	164
30	956	462	1.436	830	1.685	1.129	1.899	8.397	707
36 Zjedn. Gosp.	63	9	109	58	26	5	1	271	18

Dzielnik wyborczy: 17.661.

Lista 24 otrzymała 2 mandaty: 1-szy i 4-ty.

„ 7	„ 1	„ 2-gi.
„ 25	„ 1	„ 3-ci.
„ 18	„ 1	„ 5-ty.

Kwiatkowski Jan. Lista 24. (Zw. Lud.-Nar.). Kupiec. Wejherowo, Sobieskiego 44. Ur. 1881. Gimnazjum. Przez lat 20 działalność w „Sokole“ i ostatnio na emigracji w Westfalji, b. wiceprezes Zarz. Gł. „Sokoła“ na Rzeszę Niem. Członek Rady Miejskiej w Wejherowie, prezes Komitetu Tow. w Wejherowie, członek Tow. Kupców Samodz. w Wejherowie. Pierwszy kupiec, który w 1927 importował towary wprost z Belgii do Gdyni z ominięciem portu gdańskiego. Artykuły w tygodniku „Praca“. Więziony przez 15 miesięcy za przestępstwo prasowe we Wronkach (1902—1904).

Szturmowski Piotr. Lista 24. (Zw. Lud.-Nar.). Rolnik. Tomaszewo, p. Kościerzyna. Ur. 22. 2. 1887. Szkoła powszechna. Służba podczas wojny w armji niemieckiej jako sanitariusz. B. sołtys, członek sejmiku, Tow. Czyteln. Lud. i Kółka Rolniczego. Organizator Zw. Lud.-Nar. na Pomorzu i prezes Koła Związku w Pogódkach. Poset na Sejm (1922—1927).

Chądzyński Adam. Lista 7. (N. P. R.). Inżynier. Warszawa, Mianowskiego 9. Ur. 1882. Wydział budowy maszyn na politechnice w Pradze czeskiej. Praca społeczna, kulturalno-oświatowa i polityczna wśród robotników od 1902. B. czł. Rady Obrony Państwa, b. prezes klubu sejmowego N. P. R. Minister kolei w gabinetach Skrzyńskiego i Witosa. Artykuły w „Prawdzie“, „Głosie Robotnika“ i „Śląskim Głosie Codziennym“. Członek Stow. Techników, Ligi Morskiej, Czerwonego Krzyża, Narod. Uniw. Robotn. i innych. Poset na Sejm (2. 5. 1920—1927). W latach 1909—1911 więziony na Pawiaku za działalność niepodległościową w h. Narodowym Związku Robotniczym.

Dąbrowski Stefan. Lista 25: (P. S. L. „Piast“). Rolnik. Wielki Donjmierz, p. Wejherowo. Ur. 1882. Gimnazjum i uniwersytet (wydział prawny). Założyciel Kółka Rolniczego w Szemudzie. Wicepatron Kółek Rolniczych na p. Wejherowo. Od 15. 7. 1919 do 1. 8. 1920 polski delegat powiatowy przy landraturze w Wejherowie i od 10. 2. 1920 komisaryczny starosta tamże, poczem do 1. 7. 1922 radca wojewódzki w Toruniu. Członek sejmiku i wydziału powiatowego i pierwszy deputowany pow. Wejherowo i członek sejmiku i wydziału wojewódzkiego przy starostwie krajowym w Toruniu.

Tatuliński Antoni. Lista 18. (Niem. Klub Poselski). Emeryt. nauczyciel i rolnik. Linja, p. Wejherowo. Ur. 2. 3. 1869. Członek Sejmiku w Wejherowie.

Zastępcy listy 24: Poćwiardowski Florjan, rolnik, Elżbietowo, p. Żukowo, p. Kartuzy; Pokorniewski Tomasz, rzemieślnik, Kocborowo, p. Starogard; Tkaczyk Józef, restaurator, Kościerzyna.

Zastępcy listy 7: Przybylski Jan, robotnik kolejowy, Bydgoszcz, ul. Graniczna 11; Stróżyński Andrzej, sekretarz okręgowy Z. Z. P., Wejherowo, Wniebo-wstąpienia 6.

Zastępcy listy 25: Lewicki Jan, rolnik, Pączewo, p. Starogard; Kunz Stanisław, redaktor, Grudziądz, ul. Groblowa 11.

Zastępcy listy 18: Rodenacker Fritz, rolnik, Celbowo, p. Puck, Schreiber Edward, rolnik, Dąbrówka, p. Miłobądz, p. Tczew.

Kwiatkowski Jan ps. nie znany (1881-1943) poseł na Sejm II RP, członek kierownictwa grupy A. Sochy, współpracownik kmdta Podokręgu Płn. AK J. Olszewskiego.

Urodził się 5 VIII 1891 r. w Ocieszynie koło m. Oborniki w Wielkopolsce, w rodzinie rolników Wincentego i Cecylii z d. Cwojdzinskiej. We Włoszech ukończył gimnazjum oo Salezjanów. W latach 1900-1902 pracował w Poznaniu jako redaktor tygodnika "Praca". Za opublikowanie artykułu o wizycie cesarza Wilhelma II w Poznaniu, którego treść została uznana przez władze pruskie za przestępstwo prasowe, w latach 1902-1904 więziony był we Wronkach (15 miesięcy). W roku 1905 wyemigrował z rodziną do m. Herne w Westfalii, gdzie założył i prowadził przedsiębiorstwo handlowe (handel meblami, wyposażeniem domowym i import ziemniaków). Społecznie działał w Towarzystwie Gimnastycznym "Sokół", pełniąc przez wiele lat funkcję wiceprezesa na Rzeszę Niemiecką. Jako członek Towarzystwa św. Józafata zajmował się pomocą polskim studentom w Niemczech. Popierał wydawanie pisma emigracyjnego "Narodowiec". Został wybrany przewodniczącym Koła Polskiego Rady Miejskiej w Herne, a w czasie I wojny światowej pełnił funkcję przewodniczącego tej Rady. Do Polski powrócił w 1920 r. i osiadł w Wejherowie. Nadal prowadził działalność w "Sokole", okresowo będąc prezesem na pow. Wejherowo. Stał na czele Centrali Rolniczej, która pod jego kierownictwem stała się ważną placówką polskiego kupiectwa na zdominowanym w tej dziedzinie przez Niemców Pomorzu. Był nadal niezwykle czynny społecznie - pełnił funkcję radnego miejskiego i prezesa polskiego Komitetu Towarzystw w Wejherowie. Z listy Związku Ludowo Narodowego w latach 1928-1930 był posłem na Sejm RP z okręgu Wejherowo, Tczew, Kościerzyna. Czynny w SN, w 1930 r.

więziony był (w Brześciu n. Bugiem, Toruniu i Starogardzie Gd.) za działalność opozycyjną (ostatecznie uniewinniony przez Sąd Okręgowy w Toruniu). Po zwolnieniu z więzienia porzucił działalność polityczną. W okresie ogólnokrajowego kryzysu gospodarczego został zmuszony do zlikwidowania Centrali Rolniczej. Przeniósł się do Gdyni i zorganizował tam oraz prowadził Polskie Towarzystwo Terenowe, które zajmowało się parcelacją gruntów pod Gdynią i ich zabudową. Zapoczątkowało to późniejszy rozwój gdyńskiej, wielkomiejskiej aglomeracji.

Wybuch wojny zastał Kwiatkowskiego w Gdyni. Podczas niemieckiej okupacji mieszkał tam nadal przy ul. Tatrzańskiej 30 i pracował w gdańskiej firmie maklerskiej Behnke & Sieg. Początki jego działalności konspiracyjnej są prawdopodobnie związane z grupą nauczyciela z Gdyni Orłowa, Alojzego Sochy ps. "Beno". W grudniu 1939 r. Socha zorganizował własną grupę dywersyjno sabotażową, której podporządkowanie organizacyjne ostatecznie nie zostało ustalone ("Orzeł Biały" ?, TOVGK ?, gdyńska komórka NOW ?). Kwiatkowski wszedł w skład kierownictwa tej grupy i zajmował się sprawami politycznymi i propagandowymi. Prawdopodobnie przez rodzinę Rogozińskich (Stanisława Rogozińska była siostrą żony Jana) pod koniec 1941 r. lub na początku 1942 nawiązał kontakt z Józefem Olszewskim ps. "Andrzej, kmdtem Podokręgu Północnego ZWZ-AK, którego kwatera konspiracyjna znajdowała się w domu Rogozińskich w Gdyni Witominie. Wraz z Janem Jarzębowskiem (oficer zawodowy WP, członek kierownictwa grupy Sochy, późniejszy kmdt Insp. ZWZ-AK Wybrzeże), Kwiatkowski przeprowadzał rozmowy dotyczące akcji scaleniowej prowadzonej przez Olszewskiego. W wyniku tych rozmów grupa Sochy latem 1942 r. weszła w skład struktur AK. Funkcja i ps. Jana Kwiatkowskiego

w AK nie są znane. Wiadomo, że utrzymywał ścisły kontakt z "Andrzejem" spotykając się z nim osobiście na kwaterze w Witominie przy ul. Poprzecznej 18 lub przez łączniczkę, Marię Rogozińską. Prawdopodobne jest, że Olszewski prowadząc akcję scaleniową i planując utworzenie sztabu kierowniczego podczas powstania powszechnego, przewidywał udział Kwiatkowskiego w zespole administracyjno gospodarczym przyszłych władz na Wybrzeżu. W październiku 1942 r. Kwiatkowski został aresztowany przez gestapo (wg krewnej, S. Kłosińskiej z d. Rogozińskiej aresztowanie nastąpiło 3. października, a wg. Z. Milczewskiego - 7. października), podczas masowej fali aresztowań żołnierzy AK na Wybrzeżu. Po przesłuchaniach i torturach w gdańskim gestapo, osadzony został w Stutthofie pod nr. 19377. Zmarł w obozie 12 V 1943 r.

AP AK T.: Darszacz S., Jarzębowski J., Kasicka A., Kłosińska S., Kwiatkowski J. (rel. syna Ludwika); Rel. MSt., t. XXII, s. 82, 120; t. XXIII, s. 245, 247; Ciechanowski, Ruch oporu...; Chrzanowski B., Józef Olszewski, Z MSt. nr 5/1984, s. 9; Gąsiorowski A., Geneza..., s. 113; Komorowski K., Leksykon...; Milczewski Z., Wejherowo i powiat morski, wrzesień 1939 - maj 1945, s. 120; Sł. Biogr. Pom. Nadw., t. II; Sł. Biogr. Konsp. Pom...cz. 1, cz. 3; Sympozjum..., cz. III, s.34; Walka podziemna...

Hanna Maciejewska-Marcinkowska

Wpłynęło dnia 16.04.88
Ldz. 295/A/98

10

10.2.98.

Drogi Panie -

Przepraszam, że z opóźnieniem
prezentuję opomocny panu Panu i żony
waszego sp. ojca. W tym czasie choroba
oraz kontakt z bratem mieszkającym w
Anglii, o czym Panu pisałem.

Miło mi będzie, gdy muszę moje
bratni Panu pomóc w podjętym trudzie,
na który nie jestem, także w imieniu
brata mego straszenie dziękuję.

Wzajemnie miłego dnia

Krzysztof Kuratowski.

Za tym mi.

P.S. Załączam także fotokopie
z książki „Jedni i Jedni Rzeczypospolitej
Polskiej 1928-1933.

fotografii
mojego sp. ojca.

a) gimnazjum
Pisoi
Salesjanów
w Toruniu

Kwiatkowski Jan ps. ? (1881-1943) poseł na Sejm RP, członek kierownictwa grupy A. Sochy, współpracownik kmtda Podokręgu Północnego J. Olszewskiego.

Urodził się 5.VIII.1881 r w Ocieszynie k. Oborników w Wlkopolsce, w rodzinie rolników, Wincentego i Cecylii z d. Cwojdziańskiej. Po ukończeniu gimnazjum ~~we Wronkach~~ a) w latach 1900-1902 pracował jako redaktor w tygodniku "Praca". Za opublikowanie artykułu o wizycie cesarza Wilhelma II w Poznaniu, którego treść została uznana przez władze pruskie za

przestępstwo prasowe, w latach 1902-1904 Kwiatkowski więziony był we Wronkach. W roku 1905 wyemigrował z rodziną do m. Herne w Westfalii, gdzie założył i prowadził przedsiębiorstwo ~~zajmujące się~~

~~Spółdzielni mebli, wyposażenie domowe oraz importem ziemni.~~
Spółdzielni mebli, wyposażeniem domowym, import kartofli. KWH

Spółecznie działał w Towarzystwie Gimnastycznym "Sokół", pełniąc przez wiele lat funkcję wiceprezesa na Rzeszę Niemiecką; jako członek Tow. św. Józefa zajmował się pomocą studentom polskim w Niemczech. Popierał również wydawanie pisma emigracyjnego "Narodowiec". Został wybrany przewodniczącym Koła Polskiego Rady Miejskiej w Herne, a w czasie I wojny światowej pełnił funkcję przewodniczącego tejże Rady. Do kraju powrócił w 1920 r. i osiadł w Wejherowie. ~~Założył tam przedsiębiorstwo Centrala Rolnicza, które dzięki prężnej działalności stało się ważną placówką polskiego kupiectwa na zdominowanym w tej dziedzinie~~

vide
zeżper.
m h
pól b.)

~~przez Niemców, Pomorza.~~ Nie zaprzestał także działalności społecznej - pełnił funkcję radnego miejskiego i prezesa ~~Związku~~ ^{Komitetu}

~~Towarzystw.~~ Z listy Związku Ludowo-Narodowego w latach 1928-1930 był posłem na Sejm RP z okręgu Wejherowo Tczew Kościerzyna, ^{Gniew, Karbuczy, Puck} Czynny członek SN, w 1930 r. był więziony (w Brześciu n/Bugiem, Toruniu i Starogardzie Gd.) za działalność

- 2 -

opozycyjną (ostatecznie uniewinniony przez Sąd Okręgowy w Toruniu). Po zwolnieniu z więzienia porzucił działalność polityczną. W okresie kryzysu gospodarczego

ogólnokrajowego

ya

Kwiatkowski został zmuszony do zlikwidowania Centrali Rolniczej. Przeniósł się do Gdyni i tam zorganizował oraz prowadził Tow. Terenowe. (zajmowało się ono parcelacją miejskich terenów pod Gdynią i ich zabudową, co zapoczątkowało rozwijającą się później pod komiejską aglomerację gdynską).

firmie

anysker

pod

terenów

() ridozajq-mh

Wybuch wojny zastał Kwiatkowskiego w Gdyni. Podczas niemieckiej okupacji mieszkał tam przy ul. Tatrzańskiej 30 i pracował w gdańskiej firmie maklerskiej Behne & Sieg. Początki działalności konspiracyjnej Kwiatkowskiego są prawdopodobnie związane z grupą Alojzego Sochy ps. "Benio", nauczyciela z Gdyni-Orłowa. W grudniu 1939 r. Socha zorganizował własną grupę dywersyjno sabotażową, której podporządkowanie organizacyjne nie zostało ostatecznie ustalone ("Orzeł Biały"?, TO GK?, gdyńska komórka NOW?). Kwiatkowski wszedł w skład kierownictwa grupy i zajmował się sprawami polityczno propagandowymi. Prawdopodobnie przez rodzinę Rogozińskich (Stanisława Rogozińska z d. Kwiatkowska była siostrą *Janą*) pod koniec 1941 r. lub na początku 1942, nawiązał kontakt z Józefem Olszewskim ps. "Andrzej" kmdtem Podokręgu Północnego, ZWZ-AK, którego konspiracyjna kwatera znajdowała się w mieszkaniu Rogozińskich w Gdyni Witominie. Wraz z Janem Jarzębowskiem (oficer zawodowy WP, członek kierownictwa grupy Sochy, późniejszy kmdt Insp. ZWZ-AK Wybrzeże) Kwiatkowski prowadził rozmowy dotyczące prowadzonej przez Olszewskiego akcji scaleniowej. W wyniku tych rozmów grupa A. Sochy latem 1942 r. weszła w struktury AK. Funkcja i ps. Kwiatkowskiego w AK nie są znane. Wiadomo, że utrzymywał ścisły

porci

-3-

kontakt z "Andrzejem" spotykając się osobiście na kwaterze w Witominie przy ul. Poprzecznej 16 lub przez łączniczkę, Marię Rogozińską. Prawdopodobne jest, że Olszewski prowadząc akcję scaleniową i planując utworzenie sztabu kierowniczego podczas powstania powszechnego, przewidywał udział ^{Jana} Kwiatkowskiego w zespole administracyjno-gospodarczym przyszłych władz na Wybrzeżu. W październiku 1942 r. Kwiatkowski został aresztowany przez gestapo (wg. świadkiem Kwiatkowskiego, S. Kłosińskiej 3. października; wg Z. Milczewskiego - 7. października), podczas masowej fali aresztowań żołnierzy AK na Wybrzeżu. Po przesłuchaniach i torturach w gdańskim gestapo, osadzony został w Stutthofie pod nr 19377. Zmarł w obozie 12.V.1943 r.

AP AK T.: Dargacz S., Jarzębowski J., Kasicka A., Kłosińska S., Kwiatkowski J.; Rel. MSt. t. XXII s. 82, 120; t. XXIII, s. 245, 247; Ciechanowski, Ruch oporu...; Chrzanowski B., Józef Olszewski, ZMSt. nr 5/1984. s. 9; Gąsiorowski A., Geneza..., s.113; Komorowski, Leksykon..., Milczewski Z., Wejherowo i powiat morski, wrzesień 1939 -maj 1945, s. 120; Śl. Biogr. Pom. Nadw. t. II; Śl. Kosp. Pom... cz. 1, cz. 3.; Sympozjum..., cz.III, s. 34; Walka podziemna...;

Hanna Maciejewska-Marcinkowska

ZaTyer nik

Strona 1, poz. b/.

" Pnejgi i kierowat przedsiębiorstwem Centrala Rolnira T.z.o.p., ktore statoscj rychto wzina i znaczen placidowj polskiego Kupiectwa na zdominowanym w polsce w tej chwili nie jener kiemede, Penom.

W r. 1927, jako pierwony Kupiec, zapoustkowat import na nowde skunyl do buducego w polnyshowej fane budowy portu w Gdyni, z omienicim portu gdanskiego, Zapocznulo to potniejony, swidki rownej morskiej wymiany towarowej i wzar z jego specjalizyemnym rozplecenem.

Strona 2 poz. c Zaimyowemie oraz zorganizowanie osiedlenia w Opolu Salersa. now na otrzymanym w danej termie, zapowowato budare koswote, zabudowat towarny rynek oraz kompletny rozwoj nowej dzielnicy.

Toruń 26.02.98 15

FUNDACJA
Archiwum Powstań Armii Krajowej
ul. W. Gembary 2, tel. 271-86
87-100 TORUŃ

Ld2 343/A/98

Szan. Pan

Ludwik Kwiatkowski

01-769 WARSZAWA

Szanowny Panie !

Dziękuję bardzo za cenne uwagi do biogramu pańskiego Ojca oraz za piękną fotografię. Czy można ją włączyć do naszych zbiorów ikonograficznych ? Nie wszystkie uzupełnienia mogą być uwzględnione w biogramie, gdyż każdy słownik redagowany jest według zasad ustalonych przez redakcję. Dane o przedsiębiorstwach zaczerpnęłam z pańskiej relacji o Ojcu z grudnia 1976 r. zaś informację o ukończeniu gimnazjum w Poznaniu - ze Słownika Biogr. Pomorza Nadwiślańskiego t. 2. Czy może Pan podać kiedy i w jakim włoskim mieście pański Ojciec ukończył to gimnazjum ? Jakie nazwisko nosiła p. Rogozińska (siostra Mamy)? Czy Pan i brat byliście w konspiracji?

Jeszcze raz dziękuję za wszelkie informacje. Zostały one włączone doteczki osobowej Jana Kwiatkowskiego

Łączę serdeczne pozdrowienia i wyrazy szacunku

J. Maniulche

Wpłynęło dnia 13.08.98
Lp. 1658/USK/

30.7.98

Kubuś Janowa Pauli

Przepraszam, że dopiero dzisiaj odpowiadam na ostatni list Pauli.

Już niedługo nastąpi wspomnienie o sła-
chetnym żołnierzu o imię smaku, gdy ty
zoponie. I tak powiedzenie to i lato nie akta-
alne dla mojej korespondencji redakcyjnej w tece
do r. 1918.

Czy mógłbyś jeszcze do moich poprzednich
sway dodać nowe. Moje kłopoty te u mnie mia-
ją, i niedługo o osobowości naszego Ojca, a
które w moim doświadczeniu redakcyjnym, o
słyn Pauli wspomina - nie mogłyby być
ujste w opowiadaniu przygotowanym o
druku - w tym do akt Fundacji, jako
poszerzenie informacji o działalności Pomona.

Jp. Ojciec nasz był: silny osobowości,
mężny patriotyzm,

Cena tej męstwa to:

- męstwo w trudnych warunkach w czasie za-
bójstwa i mniszczenia w nasopisimie
'Praca' w Poznaniu portretu, słota
Pruski przed przyjazdem cesarza na
Wilhelma.

- aresztowanie noszą
mniszczenie, wraz z innymi
postaciami, ofiarą wojny w Niemczech
w Briecku w r. 1930. (Współmieszko-
nie z innymi w grupowaniu politycz-

- mył (dr. Adam Praeger, p. Adam Ciotkowski, wójta z klubu P.P.S., późniejsi ministrowie Rządu R.P. - w Londynie, dr. O. Kohn z klubu Ukraińskiego) przenieśli po zwolnieniu na ręce p. Mamy naszej, wyrosły wypełniły stanowisko dla Ojca i jego postępy w czasie wspólnej przebytej udręki niemieckiej. Pomny w szczególności doświadczeń niemieckich, Ojciec wprowadził w życie wduchną gimnastykę dla utrzymania sił fizycznych i duchowych.

- W czasie okupacji ^{Ojciec} był zaangażowany w organizację podziemnej A.K. na Wybrzeżu. Aresztowany, zginął w obozie „Stutthof”.

- O postawie patriotycznej Ojca świadczą m. in. fakt przekroczenia znaną Kłodę piękną niebroną Skarb Państwa - po powrocie do kraju z emigracji. Nieodkrywane pomnika - na Ojca medal z nast. napisem: (cytuje z pamięci, ale treści są powiade prawdziwe

„ Państwo Polskie wyróżnia wolności - ności i jego licznym obywatelom za wkład w honorem Skarb Państwa”.

Ojca naszem były obie odznaczenia, cy order, mi zabiegat o mi. Blisko mi natomiast była Złota Odznaka „Sokolstwa” jako pamiątka miloletnej spotekanej pracy na emigracji.

P. H. H. H.

P. S.

Pyda Pau, my foto,
grafu oca moie powstet
i wbo nel Pauim. Mi to nam
lesnie - gay lesnie ona i do-
kumen tyz Fundacy. Prady
jednak zwic'z meij odbity -
jocym przesla ju Pau.

Przy prosto przesla ju
jmy phary - jocym ju
dosla Pauim.

Dziękuj i mi to

porozumim

huitro m.

Kwiatkowski Jan ps. nie znany (1881-1943), poseł na Sejm II RP, członek kierownictwa grupy dywersyjno-sabotażowej A. Sochy, współpracownik kmdta Podokręgu Płn. AK. 20

Urodzony 5 VIII 1881 r. w Ocieszynie pow. Oborniki Wlkp., w rodzinie rolników Wincentego i Cecylii z d. Cwojdzńskiej. Ukończył gimnazjum o.o. Salezjanów we Włoszech. W latach 1900-1902 pracował w Poznaniu jako redaktor tygodnika „Praca”. Za opublikowanie artykułu o wizycie cesarza Wilhelma II w Poznaniu, którego treść została uznana przez władze pruskie za przestępstwo prasowe, w latach 1902-1904 więziony był we Wronkach. W 1905 r. wyemigrował z rodziną do m. Herne w Westfalii, gdzie założył i prowadził przedsiębiorstwo handlowe. Społecznie działał w Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół”, pełniąc przez wiele lat funkcję wiceprezesa na Rzeszę Niemiecką. Jako członek Towarzystwa św. Józafata zajmował się pomocą polskim stu-

dentom w Niemczech. Popierał wydawanie pisma emigracyjnego „Narodowiec”. Został wybrany przewodniczącym Koła Polskiego Rady Miejskiej Herne, a w czasie I wojny światowej pełnił funkcję przewodniczącego tej Rady. Do Polski powrócił w 1920 r. i osiadł w Wejherowie. Nadal prowadził działalność w „Sokole”, okresowo będąc prezesem na pow. Wejherowo. Stał na czele Centrali Rolniczej, która pod jego kierownictwem stała się ważną placówką polskiego kupiectwa na zdominowanym w tej dziedzinie przez Niemców Pomorzu. Był nadal intensywnie czynny społecznie – pełnił funkcję radnego miejskiego i prezesa polskiego Komitetu Towarzystw w Wejherowie. Z listy Związku Ludowo-Narodowego w latach 1928-1930 był posem na Sejm RP z okręgu Wejherowo, Tczew, Kościerzyna. Czynny w SN, w 1930 r. więziony był (w Brześciu nad Bugiem, Toruniu i Starogardzie Gd.) za działalność opozycyjną (ostatecznie uniewinniony przez Sąd Okręgowy w Toruniu). Po zwolnieniu z więzienia porzucił działalność polityczną. W okresie ogólnokrajowego kryzysu został zmuszony do zlikwidowania Centrali Rolniczej. Przeniósł się do Gdyni, gdzie zorganizował i prowadził Polskie Towarzystwo Terenowe, które zajmowało się parcelacją gruntów pod Gdynią i ich zabudową. Zapoczątkowało to późniejszy rozwój gdyńskiej, wielkomięskiej aglomeracji.

Wybuch wojny zastał Kwiatkowskiego w Gdyni. Podczas niemieckiej okupacji mieszkał tam nadal przy ul. Tatrzańskiej 30 i pracował w gdańskiej firmie maklerskiej Behnke & Sieg. Początki jego działalności konspiracyjnej są prawdopodobnie związane z grupą nauczyciela z Gdyni Orłowa, Alojzego Sochy ps. „Beno”, który w grudniu 1939 r. zorganizował własną grupę dywersyjno-sabotażową. Przyporządkowanie organizacyjne grupy ostatecznie nie zostało ustalone („Orzeł Biały” ?, TOW GK ?, gdyńska komórka NOW ?). Kwiatkowski wszedł w skład kierownictwa tej grupy i zajmował się sprawami politycznymi i propagandowymi. Prawdopodobnie przez rodzinę Rogozińskich (Stanisława Rogozińska była siostrą jego żony) pod koniec 1941 r. lub na początku 1942 r. nawiązał kontakt z Józefem Olszewskim ps. „Andrzej”, kmdtem Podokręgu Północnego ZWZ-AK, którego kwatery konspiracyjne znajdowała się w domu Rogozińskich w Gdyni-Witominie. Wraz z Janem Jarzębowskiem (oficerem zawodowym WP, członkiem kierownictwa grupy Sochy, późniejszym kmdtem Insp. ZWZ-AK Wybrzeże) Kwiatkowski przeprowadzał rozmowy dotyczące akcji scaleniowej prowadzonej przez Olszewskiego. W wyniku tych rozmów grupa Sochy latem 1942 r. weszła w skład struktur AK. Funkcja i ps. Jana Kwiatkowskiego w AK nie są znane. Wiadomo, że utrzymywał ścisły kontakt z Olszewskim spotykając się z nim osobiście na kwaterze w Witominie przy ul. Poprzecznej 18 lub przez łączniczkę Marię Rogozińską. Prawdopodobne jest, że Olszewski prowadząc akcję scaleniową i planując utworzenie sztabu kierowniczego podczas powstania powszechnego, przewidywał udział Kwiatkowskiego w zespole administracyjno-gospodarczym przyszłych władz na Wybrzeżu. W październiku 1942 r. Kwiatkowski został aresztowany przez gestapo podczas masowej fali aresztowań żołnierzy AK na Wybrzeżu (wg krewnej, S. Kłosińskiej z d. Rogozińskiej

Stow. bioparal. konspiracyjny pomorskiej
1939-1945, Toruń 1998, 2.4

27

aresztowanie nastąpiło 3 października, a wg Z. Milczewskiego – 7 października). Po przesłuchaniu i torturach w gdańskim gestapo, osadzony został w Stutthofie pod nr. 19377. Zmarł w obozie 12 V 1943 r.

MSt., Rel. t. XXII, s. 82, 120; t. XXIII, s. 245, 247; AP AK, T.: Dargacz S., Jarzębowski J., Kasicka A., Kłosińska S., Kwiatkowski J. (rel. syna Ludwika); Chrzano wski B., *Józef Olszewski*, ZMSt. 1984, nr 5, s. 9; Ciechanowski K., *Ruch oporu...*; Gąsiorowski A., *Geneza...*, s. 113; Komorowski K., *Leksykon...*; Milczewski Z., *Wejherowo i powiat morski, wrzesień 1939 – maj 1945*, Gdańsk 1991, s. 120; *Sł. Biogr. Pom. Nadw.*, t. II; *Sł. Biogr. Konsp. Pom...*, cz. 1, cz. 3; *Symposium ...*, cz. III, s. 34; *Walka podziemna...*

Hanna Maciejewska-Marcinkowska

Lekarz med. Zygmunt TANASZ,
kombatant THH i AK Gdyni,
czł. Tow. Przyjaciół Pomorza,
Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego,
NSZZ Solidarność,
czł. Św. Zw. Ż. AK Nr 251 Okr. Gdańskiego,
Stowarzyszenia Sz. Szeregów Nr 162,
Zrzeszenia WiN Nr C-307 w Gdańsku.
Zam. 81-311 Gdynia, ul. Witomińska 8/30
tel. 21-92-89

Lechko Tanas - 22
miop Gdynia
Gdynia, dn. 14.06.1993 r.

Kopia

Komitet Upamiętniania Miejsc Walki i Straceń na Wybrzeżu

do rąk Pana Wojewody Gdańskiego Prof. dr. Józefa Borzyszkowskiego.

Jako b. uczestnik walk Polski Podziemnej lat okupacji na Wybrzeżu Gdańskim po 50 latach praktyk Polski komunistycznej zwracam się niniejszym o uczczenie 3 Zasłużonych dla Polskości Postaci walki Wybrzeża Gdańskiego:

1. Kapitana ŻW Antoniego SPRUNGA, członka Sarmacji z Gdyni, rozstrzelanego w Stutthofie za osiągnięcia Wywiadu, przekazującego dane do Szwecji do Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.

2. Posła Jana KWIATKOWSKIEGO z Gdyni, polskiego przedstawiciela do Reichstagu za Wilhelma I i posła do Sejmu za Niepodległej, później więźnia Berezki Kartuskiej. Zasłużonego w prasie polskiej w Wolnym Mieście Gdańsku. W czasie okupacji członka Orła Białego, aresztowanego 26.XI.1942 r., męczonego w gestapo i zmarłego z wycieńczenia w obozie kc Stutthof w 1943 r. Pracowałem z Nim od 1941 r. w firmie spedycyjnej Johannes Ick w Gdyni, siedzieliśmy często przy jednym biurku, był ogromnie wartościowym Patriotą i Człowiekiem.

3. Por. Jana BELAUA ps. "Mściwoj", Szefa Wywiadu ZWZ-AK Wybrzeże (odcinka Tczew-Gdańsk-Gdynia), rozstrzelanego 23 września 1944 r. w Ocyplu koło Starogardu Gdańskiego wraz z harcerzem Hubertem MAŃSKIM ps. F-835 z Gdyni-Chylonii, Cebulą z Bydgoszczy, Witoldem Wojciechowskim z Gdyni, pochodzącym z Bydgoszczy, przybyłym z Łotwy, Chyłą i Kowalskim z Gdyni oraz 6 innymi Żołnierzami Polski Podziemnej Wybrzeża. Może byłoby możliwe przeprowadzenie ekshumacji W.W. i pochowanie na Cmentarzu Zasłużonych Obrońców Gdyni w Redłowie. Ubiegałem się kiedyś o nazwanie Ośrodka Zdrowia w Gdyni-Chylonii Jego imieniem jako, że przed 1939 r. studiował medycynę na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie. Por. Jan BELAU, ps. "Mściwoj" był z rozkazu Kpt. Franciszka BENDIGA ps. "Ksawery" przełożonym wojskowym Komendanta Tajnego Hufca Harcerzy Phm. Huberta Reglińskiego do grudnia 1943 r., a Jana Gerarda Walkusza i Zygmunta Tanasia do lata 1944 r.

jest w J. Z. Tanaszk

Zygmunt Tanas
ps. "Przebiegły Rys"

J:R: 42/651 Gdynia

III/1. Materiały dotyczące rodziny
relektora: Iwiatkowski Jan

1. art. J. Danielewicz, *Aż przyszli dzieci...*,
Dziennik Bałtycki, 12-14.07.1985, wyg. k. 1 s. 1

Danielewice Gabriele, Aż przyszedł dzień... [w:] Dziennik Bałtycki,
12/13/14 VII 1985 r.
Koty i "k" etc

Gdańskie zyciorysy

POZNA jesienią 1940 roku Irena Wieczorkiewiczowa po długich staraniach w Poznaniu uzyskała zezwolenie na odwiedzenie męża w obozie w Stutthofie. Cały dzień stała przed szlabanem daremnie oczekując na pojawienie się więźnia. Gdy już traciła nadzieję, zdjęła z palca pierścienek z brylantem i podarowała go strażnikowi za umożliwienie rozmowy z mężem, znanym dziennikarzem i zastępcą dyrektora Drukarni Gdańskiej.

Henryk Wieczorkiewicz, urodzony w 1886 roku w Poznaniu, absolwent Instytutu Handlowego w Katowicach, pracował w redakcji „Dziennika Kujawskiego”, w wydawnictwie Karola Miarki na Śląsku, aż w 1913 roku wraz z Janem Kwiatkowskim, właścicielem i wydawcą „Gazety Gdańskiej”, a swoim wujem przybył do Gdańska. Redakcja i drukarnia „Gazety Gdańskiej”, jedynej wówczas wychodzącej po polsku, mieściła się na Oruni. Henryk pełnił w niej funkcje redaktora odpowiedzialnego. Od 1928 roku do wybuchu drugiej wojny światowej był zastępcą dyrektora Zakładów Graficznych Drukarni Gdańskiej w Wolnym Mieście Gdańsku.

W czasie pracy w „Gazecie Gdańskiej”, z którą nie zerwał kontaktu do końca jej ukazywania się. Wieczorkiewicz dał się poznać jako energiczny redaktor, błyskotliwy i zdolny dziennikarz. Podejmował rozmaite tematykę, ale najpełniej wypowiadał się w kwestiach narodowych. Oprócz pracy zawodowej angażował się w działalność społeczną, wygłaszał prelekcje, przemawiał na wiecach, pisał patriotyczne odczyty. W burzliwym okresie, poprzedzającym odzyskanie niepodległości, należał do Rady Ludowej i Rady Żołnierskiej.

Lata międzywojenne były okresem inten-

sywnej pracy zawodowej i społecznej Henryka Wieczorkiewicza. Uczestniczył w modernizacji „Gazety Gdańskiej”, która od 1921 roku stała się dziennikiem i przybrała nową, czesną szatę graficzną. Niezależnie od funkcji zastępcy dyrektora Drukarni Gdańskiej, która pociągała za sobą wiele obowiązków, współpracował z polskimi

czasopismami ukazującymi się w Gdańsku, jak „Straż Gdańska”, „Polski Świat Pracy”, „Gdańskie Wiadomości Gospodarcze”. W 1925 roku Henryk poślubił Irenę Morawską z Gniezna, wychowankę klasztornej pensji w Belgii, pracującą w charakterze nauczycielki. Pani Irena towarzyszyła mężowi w działalności społecznej najpierw w Towarzystwie Polek, później w Kole Pracy Kobiet.

Losy Wieczorkiewiczów najściślej związały się z Oliwą, gdyż tam mieszkali najdłużej, ostatnio przy obecnej ulicy Arkońskiej 7.

W marcu 1934 roku zaczęła funkcjonować w Oliwie świetlica, w której ofiarnie pracowała pani Irena. Urządzano tam kursy haftu, pogadanki historyczne, recytacje poezji, przedstawienia i popisy tańców regionalnych.

Kiedy w 1935 roku powstało Koło Pracy Kobiet, pani Wieczorkiewiczowa została jego przewodniczącą. Za interesowania jej oscylowały wokół świetlicy i ochronki. Starata się przez wprowadzenie szeregu akcji kulturalno-oświatowej uatrakcyjnić spotkania, aby przyciągnąć na nie jak najwięcej kobiet i młodzieży.

Mażenkowie popierali wszystkie polskie inicjatywy. Uczestniczyli w bazarach, zabawach i balach, organizowanych na cele społeczne. Pani Irena zajmowała się wysyłaniem

ubogich dzieci na kolonie letnie, zaopatrywała je w odzież i pomoce naukowe. Do ochronki uczęszczały też dzieci Wieczorkiewiczów — Barbara i Janusz — później pracownicy gdańskich banków.

JUŻ w maju 1939 roku policjant niemiecki namawiał Henryka Wieczorkiewicza, aby schronił się w głąb Polski. Ostrzeżenie o grożącym niebezpieczeństwie dyrektor Drukarni Gdańskiej zlekceważył, bo

tego w Gdyni przyjaśniała rodziny, p. Zbigniewa Gątkiewicza, który wytrwale tropił ślady zaginionego, narazając się na inwigilację władz niemieckich.

W październiku 1940 roku otrzymał wiadomość z Niemieckiego Czerwonego Krzyża w Berlinie, że Henryk Wieczorkiewicz nie żyje od 22 marca 1940 roku (był to Wielki Piątek, data egzekucji działaczy polskich w Stutthofie). Do dziś w rękach rodziny znajduje się niemiecki doku-

Aż przyszedł dzień...

ment niosący słowieszczą wieść.
Poczuł się porzucony. Gdańska równała się dla niego ze sprzeniewierzeniem sprawie polskiej. Aż przyszedł dzień, w którym wybito szyby w mieszkaniu na Arkońskiej i Polaków ogarnęła panika. Wieczorkiewiczowie opuścili Oliwę i udali się do Orłowa. W pierwszych dniach września zaarrestowano Henryka i osadzono w Stutthofie. Pani Irena z synem przedostała się do Gniezna do rodziny i tam spędziła okupację. O losach męża i ojca dowiedzieli się już w jesieni. Odkąd ze Stutthofu zaczęły wracać paczki, rodzinę ogarnął niepokój. Pani Irena upoważniła do pozakładania męża mieszkają-

ment niosący słowieszczą wieść.

Po wyzwoleniu pani Irena wróciła z dziećmi do Gdańska i zamieszkała w Oliwie przy ulicy Leśnej. Pracowała do 1958 roku w Urzędzie Miejskim. Pod koniec 1946 roku brała udział w identyfikacji zwłok w lesie koło byłego obozu w Stutthofie i dzięki słubnej obrzędzie rozpoznała ciało męża. W kwietniu 1947 roku uczestniczyła w manifestacyjnym pogrzebie ofiar hitleryzmu na cmentarzu na Zaspie, wśród których znalazły się szczątki jej męża.

GABRIELA
DANIELEWICZ

W siedzibie redakcji „Gazety Gdańskiej” mieszczącej się w Gdańsku-Oruni. Druga osoba od lewej — p. Henryk Wieczorkiewicz.

IV/ Korespondencja biurowa: Fundacja -

1. Dodanie J. Kwiatkowskiego
- list Kwiatkowskiego Ludmille do Fundacji (mkps) z 9. XI. 1992 r. s. 1 k. 1
 - pismo z Fundacji z dn. 17. XI. 97 (mpis kopia) s. 2 k. 1
 - pismo do syna L. Kwiatkowskiego (kopia) s. 3 k. 1
 - list krewny - Aleksandry Kasickiej (mpis) z 5. 12. 97 r. s. 4-5 k. 1
 - Pismo Fundacji do L. Kwiatkowskiego z 3. 09. 1998 r. (prośba o relacje z działalności konspiracyjnej żony - Zuzanny Kwiatkowskiej z ob. Nowackiej s. 6 k. 1
 - list L. Kwiatkowskiego do Fundacji z pl. dz. 2479/Pom./98/ mkpis, kserokop. k. 2 s. 7-10
 - list L. Kwiatkowskiego do Fundacji k. dz. 157/Pom./99/ w sprawie relacji żony, oryg., mkpis. k. 1 s. 11
 - Pismo Fundacji z 24. 02. 2003, mpis. ksero k. 1 s. 12-13
 - Pismo L. Kwiatkowskiego z - data wpływu 8. 03. 2003, mkp. oryg. k. 1 s. 14
 - Pismo Fundacji z 13. 03. 2003, mpis ksero k. 1 s. 15
 - Pismo L. Kwiatkowskiego - - data wpływu: 10. 04. 2003, mkp. ksero k. 1 s. 16

Warszawa, 9. XI. 1992.

Wpłynęło dnia 1024/A/92Ldc 1024/A/92

Miłemu Szanownemu Panu Doktorze,

W porozumieniu z p. dr. Koziołowskim, przesyłam w załączeniu dane biograficzne mego ojca Jana Kusińskiego, do wykorzystania w podjętej przez Państwa pracy, dotyczącej upamiętnienia dni-
Tacy Pomorski.

Łyczyn, 9. XI. 1992
Zygmunt Kusiński

Michał Kusiński
Kusińskiego 28^A m. 15
01-769 Warszawa

Załączniki:

ksero-kopia z książki: Lemm. J. 1928-1933

kopia oświadczenia kpt. Jana Januszkiewicza

Zmudnińskiego Józefa z 29. I. 1947

FUNDACJA
„Archiwum Państwowe”
ul. Dąbrowski 45, 87-100 TORUŃ
87-100 TORUŃ

Ldz. 1026/A/92

Toruń 17.11.92 r.

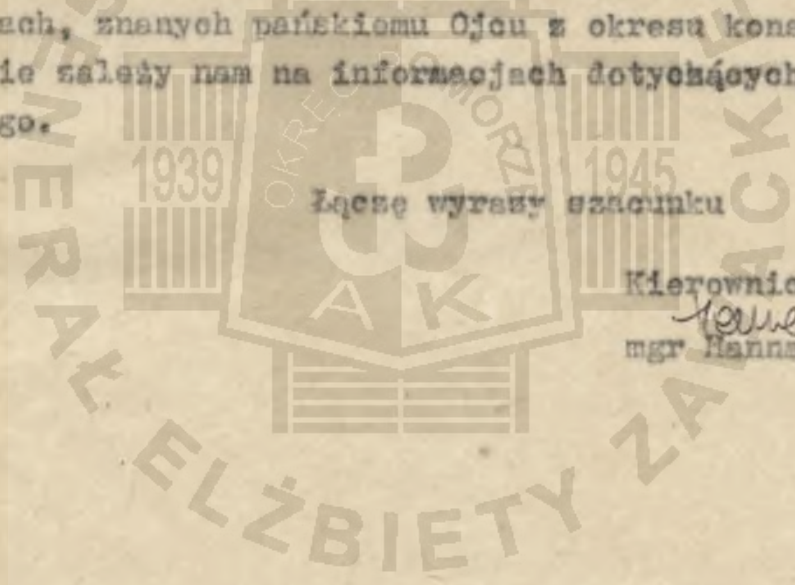
Szan. Pan
Ludwik Kwiatkowski

01-769 WARSZAWA

Szanowny Panie,
w imieniu Pani doc. Elżbiety Zawackiej dziękuję za nadesłane przez Pana dokumenty. Bardzo serdecznie proszę o napisanie, według załączanego schematu, relacji o swoim Ojcu oraz o przesłanie wszelkich, posiadanych przez Pana informacji o osobach, znanych pańskiemu Ojcu z okresu konspiracji. Szczególnie zależy nam na informacjach dotyczących Jana Jarzębowski.

Zacse wyrazy szacunku

Kierowniczka Archiwum
Jane Mon'ska
mgr Hanna Marcinkowska

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 271-86
87-100 TORUŃ

Toruni 28. M. Pr m. 3.

Ld2 1731/7/92

Szan. Pan
Ludwik Kwiatkowski
01-769 WARSZAWA

Szanowny Panie !

Pozwalam sobie przesłać biogram pańskiego Ojca, p. Jana Kwiatkowskiego, który przygotowałam do 4 cz. wydawanego przez naszą Fundację "Słownika Biograficznego Konspiracji Pomorskiej".

Uprzejmie proszę o ewentualne uwagi oraz o zdjęcie Ojca, które zamieścimy w Słowniku.

Łączę wyrazy szacunku

Dokumentalistka

mgr Hanna Maciejewska-Marcinkowska

Szanowna Peci!
 Dziękuję za Biuletyn i za list Peči, dot. Osoby
 mojego s. Wujka, Janie Kriestowsterep, brata mojej
 mamy Aun, Dla orientacji, co do Rodziny
 Wujka, podlega, iż posiadał siostry: Wiktoriję, Jędrę,
 Annę, Teresę i Józefę, oraz brata Antoniego. Wej-
 starsze siostra Marianna, jako 16-letnie pemu-
 żynęła Siergieju Truzynę. Tak więc z przesyła-
 nej, Wujka, że nie miał żadnej siostry o imie-
 niu Stepanowa i o marnym Rogowiska. Nie
 wiem skąd to słyszenie, także o odniesieniu
 do myślenia w Peči o jednej z siostrami
 Annicy Wujka - S. Krosinowej. Wiadomo, obie
 te Peči nigdy nie były i nie są w tym czasie.
 Nawet, kiedy bywały w gościnie przed wojną
 w Węgrzech, czy po wojnie w Sopocie, nigdy
 nie było among o tej Osobie. Tak więc jest
 w pewnym sensie zbędne i niepoprawne
 jej w historii naszej Wujka.

Nie wiem, rodziny imi - imię Wujka Jasia.
 Może to ktoś z rodziny. Tymczasem
 nie myślenie sobie.

Godem, jeszcze imiona braci Wujka Jasia:
 Jan, Ludwik, Mariusz, Grigorij, Aleksander,
 Zofia, Celina.

Nie wiem też, czy wiadomo, że Wujek mój w pierwszej
 wersji miał postać się Kriestowsterep... i w tym kierunku
 do studiów. Był już nawet w Danii na wydziale
 srebra w tej dziedzinie. Pochodził z rodziny Kriestowsterep
 w Wiedniu z który ujęto jakiegoś z Kriestowsterep
 nie, może była, otrzymał - ~~Z tego powodu~~ musiał

Z wyjątkiem z obracaj chęci być kłopotliwym.
 Długość, w śladach myśli, powstał najstarszy syn - Jan,
 lecz nie dotrwał do końca... i w efekcie został
 odwołany. To tyłko dygresja do Dasi niedługości:
 Mówiła sporo fotografii myśli - między innymi, teści
 z jej sklepu, lub nawet Dasiu towarzyszy z Henne.
 z wyposzczeniem miejsca, a nie frontonie^{to} obracaj
 serce myśli, kłopotliwym, widując nie dawał porównań
 kłopotliwym myśli. Wygląda to b. efektownie.

Następnie z jej myśli nie terenie myśli porównań
 w kłopotliwym, a ogólnie wśród kłopotliwych gości.
 Według myśli, kłopotliwym, w tej chwili
 Dalej fotografie myśli z młodością, z jej z wie-
 sois studiów. i drugie fotografie z 1928, dawała
 nie moim rodzicom, i to fotografie młodości Dasi,
 z prozą o zrost.

Gdyby Dasi zwrócić zapomniał nie z porostajemy fotogra-
 ficie, które kłopotliwym, to prozą dla mnie.
 Mój telefon: 654-20-32.

Wierzę, że pragniesz, że fatalne piszesz,
 jestem po chrześcijaństwie, rehabilitacyjnym i jestem „potwierdza”
 Wierzę, postawisz się kłopotliwym do pisania, lecz
 nie mogę.

Serdecznie pozdrawiam i czekam na
 następny Bożonarodzeniowy i wreszcie.
 Niech Bóg błogosławi!!

Aleksandra Ksienka

telef. 654-20-32

5.12.97

PS. Kiedy wspominałam s.p. myśli Janie
 o jej miłości i smutku... i myśli
 to jako o szczęściu, że otrzymała moją
 wiadomość, nie jako kłopotliwym - nie
 kłopotliwym, wreszcie, Bóg jest tyłko rozdepta-
 nym, płacem i jedynym Dasiu tej kłopotliwym obz.

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

Łódź

1738/A/Pow/98

Szan. Pan

Ludwik Kwiatkowski

01-769 WARSZAWA

Szanowny Panie !

Dziękuję za uzupełnienie informacji o Ojcu. Pana refleksje przybliżają nam portret psychologiczny p. Jana Kwiatkowskiego.

Zgodnie z Pana życzeniem natychmiast po ukazaniu się Słownika zawierającego biogram Ojca poinformuję o tym fakcie.

Dziękuję również za dane o pańskiej Małżonce. Będę Panu niezmiernie wdzięczna, za napisanie relacji o Zonie. Będzie to dla nas bardzo cenny nabytek. W Fundacji oprócz relacji konspiratorów pomorskich (kobiet i mężczyzn), gromadzimy relacje kobiet, które były w konspiracji na terenie całego kraju lub też pełniły służbę w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie albo Wschodzie. Mamy zgromadzonych już ponad tysiąc teczek osobowych. Dla ułatwienia spisania relacji załączam "schemat relacji WSK".

Z góry dziękuję za życzliwe potraktowanie mojej prośby.

Łączę wiele serdeczności

Wiceprezes Zarządu

H. Maciejewska-Marcinkowska
mgr Hanna Maciejewska-Marcinkowska

Wpłynęło dnia 30.XII.98

7.

Ldz. 2479/ A POM / 98

18.12.98.

Miłe Sławomir

Drogo Pauli -

Bardzo dziękuję za list

Pauli z 3.9. b.r. oraz za zało-
żony - schemat relacji WSK.

Od tego czasu (tj. 3.9.)
mogę w sercu i umyśle odpo-
wiedzi, możliwie najlepszej, w-
brać wpięty czas, udokumento-
wany. Programem na wolo-
kę - Prawdopodobnie jest dwuob-
rany, a także ostatnio uwie-
rodzić mnie Thomasem. Posta-
wać się w okresie Szwajcarii,
w tym samym miejscu, to
nadrobił -

8
Kardow a i kuzi Pazi na ostre bui
Bude bue.

Potwirdowa on, zach
sejme ty materijity ~ ta-
kim trudem i trosky stie
vase i dokumenty to vase prnt
tundey's.

Z prvnim vnuh mnuh nemien
frncey bue v m'm relay's
p, Mani Iny nichomnij, k' spom-
ne v na me bue o svojej dnu-
Tud nosi v r. 1939 i bue dnt
dnuh, a bue o bobuetskim
Kepidame M'itane & Kubika
C m'itane m'ie cuiko namny
nuart v k' p'iblu vojno vnuh
na Okyrim v ruzni dntan' no-
m'pennyid) Obvje onj byli re-
pnygajimij v vobru m'asny
v M'ejhromi; T'ony mas ~

9.
m'm h'ell studenij v ispomini-
Kapiten Akubik, m'nodny v lue b'ch-
k'm M'ejhromi, pnyobue luy, p'o
ekhoine m'm siloty podchoryid, jako
metody podporyk'nik do Be talionu
M'osk'ego v M'ejhromi, bobuetsko
m'leje, p'm'od' m'm i m'm silak
b'ojon, by v'p'lye na Okyrim
v obzore M'itane! Raot'is-
tem b'andro, v pny d'is'ijnyokay-
ji, m'og' v'obru v p'm'ny
Iny v'lye Kepidame & Kubika jako
o m'one, b'ud'ego v'obru ka-
p'itane M'ojka P'obk'ego, m'o-
d'ony na lue b'ch m'ie, m'
p'oleg'ije v obzore M'itane -
c'ie' fero P'ancij!
Do v'p'ny'ny pny P'ecen
pny b'ic'ie v S.9., s'chemen
relaj' M'K ~ m'og' p'o d'it'
ted. - Pny m'ekom - v'ly-

M.

10

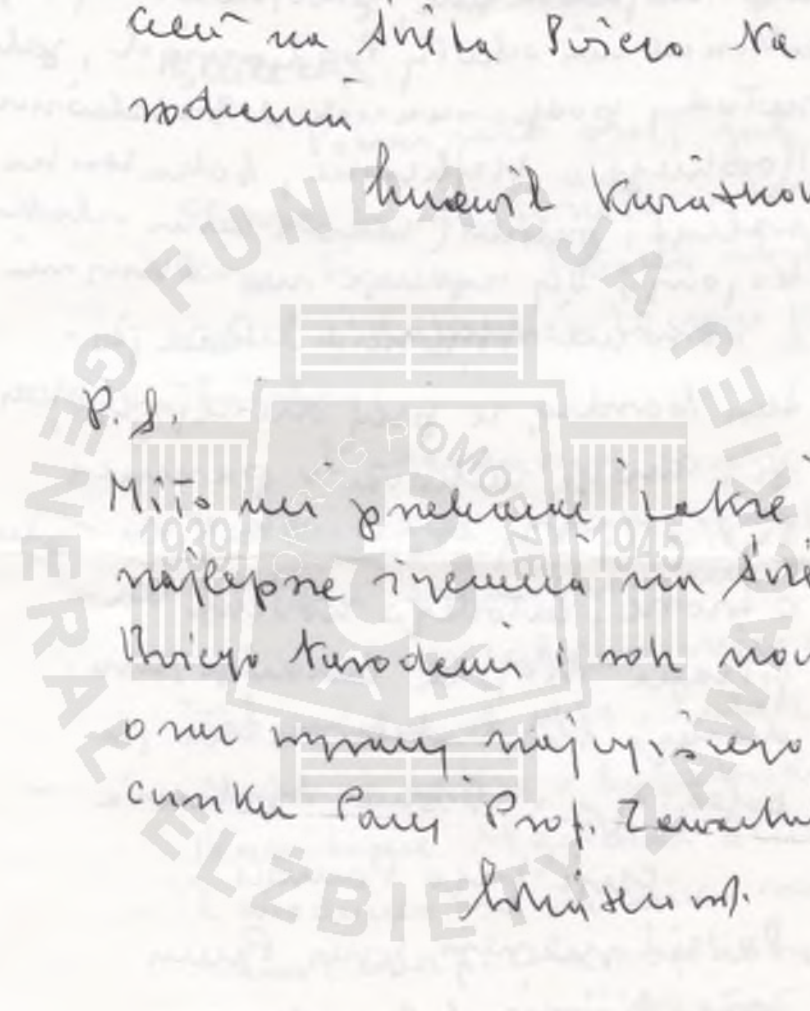
razje dno srodnyk ty-
celu na dnka Polesa ka-
rodem

husek Kuratowski

P. J.

Mi to mi pnieknie lakre
najlepne izemka na dnka
thieo kurodem i rok nauy
o mi myny najyisero ora-
cunke Paey Prof. Zewaknij

husek

12. I. 99.

Wpłynęło dnia 20.01.99
Ldz. 154/APom./99

Przepraszam Pani -

namierzałam, jako że ostatnio przysłałam, wysłanym przez Służbę, aby móc do listu Pani - 3.9. ub. - oraz do odpowiedniego schematu relacji MKK.

Teraz w tym kierunku próbuję myśleć i pisać i skrupuła.

Przepraszam, że obecna choroba trochę uniemożliwia dotrzeć do podjętych rozmyślań.

Jakby było to nie moje powieć nie lepiej - może do uzupełnienia do - myś.

twój miłośnik,

Andrzej Kuratowski.

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 24.02.2003 r.

L. dz. 445/Pan - 410/03

odp. na l. dz. 90
+ prośba o uzupełn.
dokumentów:
Kwiatkowski Zuzanna
- 20mg

Pan

Ludwik Kwiatkowski

01-769 Warszawa

Szanowny Panie !

Bardzo serdecznie dziękuję za życzenia świąteczne i korespondencję dotyczącą działalności konspiracyjnej Małżonki Pana śp. Zuzanny Kwiatkowskiej. Proszę jednocześnie, aby przyjąć Pan przeprosiny za milczenie.

Działalność konspiracyjna Małżonki Pana była także związana z Pomorzem, ponieważ "Emilia" była łączniczką Sekcji Zachodniej Delegatury Rządu RP na Kraj. Bardzo nam zależy na uzupełnieniu faktów dotyczących działalności śp. Zuzanny Kwiatkowskiej. Ma pewno pamiątki po Małżonce stanowią dla Pana bezcenną wartość, dlatego też bardzo prosiłabym chociaż o kserokopie posiadanych przez Pana dokumentów. W przyszłości chciałabym umieścić biogram śp. Zuzanny w "Słowniku konspiracji pomorskiej 1939-1945". Czy mogę liczyć na Pana pomoc ? Nie

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

posiadamy także podstawowych danych jak: miejsce urodzenia, imiona rodziców wraz z rodzimym nazwiskiem matki sp. Zuzany oraz oryginalne zdjęcie, ponieważ posiadamy tylko kserokopie.

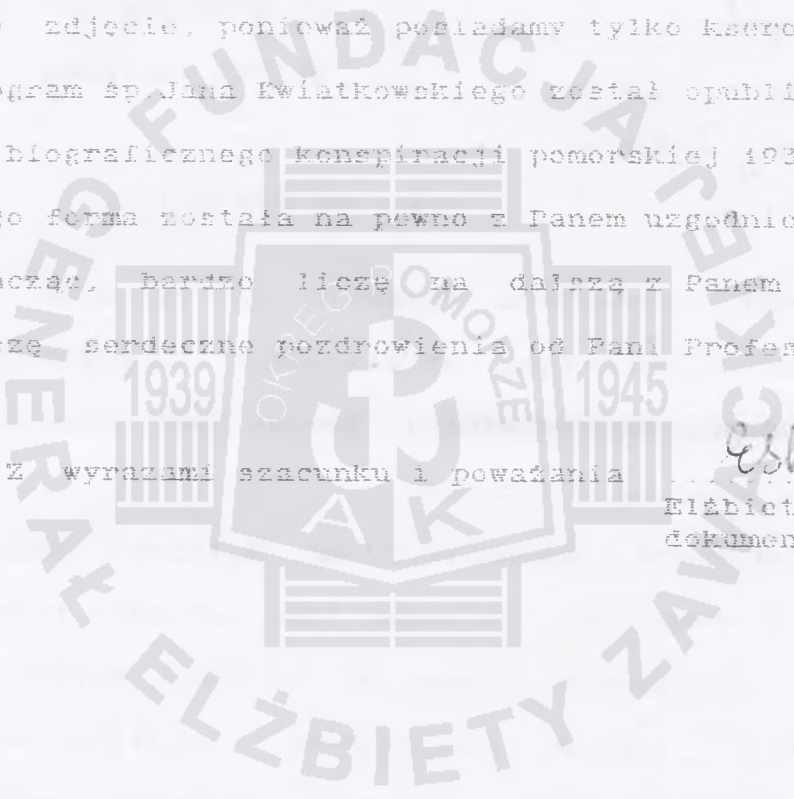
Biogram sp. Józefa Ewiałkowskiego został opublikowany w cz. 4 "Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945" i jak sądzę jego forma została na pewno z Panem uzgodniona.

Kończąc, bardzo liczę na dalszą z Panem współpracę.

Łączę serdeczne pozdrowienia od Pani Profesor Elżbiety Zawackiej.

Z wyrazami szacunku i poważania

Eskańska
Elżbieta Skerska
dokumentalistka

FUNDACJA
 "Archiwum Pomorskie Armii Krajowej oraz Pomorskiej Służby Polek"
 w Toruniu

Wpłynęło dnia: 8.03.03
 L. dz. 554JPom-410/03
 P.T.

Załącznik

3.3.

14

Fundacja Archiwum Pomorskie
 Armii Krajowej
 do rytk p. Skenskiej
 w Toruniu

Szanowne Pani

Baran dziękuję za list z 24.2. b.r.
 Bydy tylko uzupełnić materiały, o które
 Pani proszi - proszę.

Wspomina Pani, że Biogram mego
 ojca został opublikowany w nr. 4 "Stownika
 Biograficznego" W trakcie prac nad nim
 był ze mną konsultowany, nie otrzymałem
 go między w końcu forum, gdyż photo
 indygeny ze pryncypu "Stownika"
 koszt jeże oryginalne pękają.

Łęcy miłe ukłony
 Ludwik Kuratowski

Bydy Pani wdzięczny za pękowanie Pani
 Prof. Ławackiej moim serdecznym podziękowaniami
 za pamięć, wraz z wyrażeniem najwyższego
 szacunku za Dueto pnia kulturowe -
 tak bardzo dzisiaj potrzebnego

kopia

oelp. no L. dz. 554/Pom. 410/03

Toruń 13.03.2003 r.

+ w. h. "Słownika" ze zalicz. poczt.

L. dz. 601/Pom - 410/03

Pan

Ludwik Kwiatkowski

01-769 Warszawa

Szanowny Panie !

W imieniu Pani Profesor Elżbiety Zawackiej bardzo serdecznie dziękuję za pozdrowienia.

Przepraszam za niedopatrzenie, jakim było nieprzesłanie Panu cz.4 "Słownika biograficznego konspiracji pomorskiej 1939-1945", w której jest opublikowany biogram Pana Ojca śp. Jana Kwiatkowskiego. Naprawiam więc błąd i w załączeniu przesyłam go, za zaliczeniem pocztowym.

Obecnie pracuję nad redakcją cz.6 "Słownika" i chciałabym umieścić tam biogram śp. Alojzego Sochy, z którym Pan Poseł śp. Jan Kwiatkowski współdziałał w grupie dywersyjno-sabotażowej. W związku z tym mam do Pana prośbę: Czy może znane są Panu fakty dotyczące tej współpracy?

Bardzo dziękuję za obietnicę uzupełnienia materiałów o działalności konspiracyjnej śp. Małżonki.

Przesyłam wyrazy szacunku od Pani Profesor Elżbiety Zawackiej.

Łączę pozdrowienia.

Z poważaniem

.....
Elżbieta Skerska
dokumentalistka

FUNDACJA
 "Archiwum i Muzeum Pomorskie
 Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek
 w Toruniu

data: 10.06.2003
 2872/Bm-410/03

Przebieg: P.T.

Referent:

6.6.

Fundacja Archiwum i Muzeum Pomorskie
 Armii Krajowej
Torun

Przebieg mojej korespondencji w sprawie, załączam załącznik
 zamykać się. Zarówno Nowackiej -
 Kuratowskiej.

Zgodnie z życzeniem Państwa
 przekazuję także imiona Rodziców żony
 oraz ich nazwiska

ojciec - Ludwik Nowacki
 nazwisko rodowe oj. Matki. Natalia Ścibiorska

tytuł uliczny
 i porównanie miłe
 Ludwik Kuratowski

Skuteczek przekazane do Arch. WSK

13.08.2003 Skurk

odbiór

odbiór 13.08.2003

Anna Jankowska

T: M-39/648 Pom.

Gdynia

Głowiakowski Jan

W. Party informacyjne

№ 27

~~W~~ Ciotkowskiej... 5-108

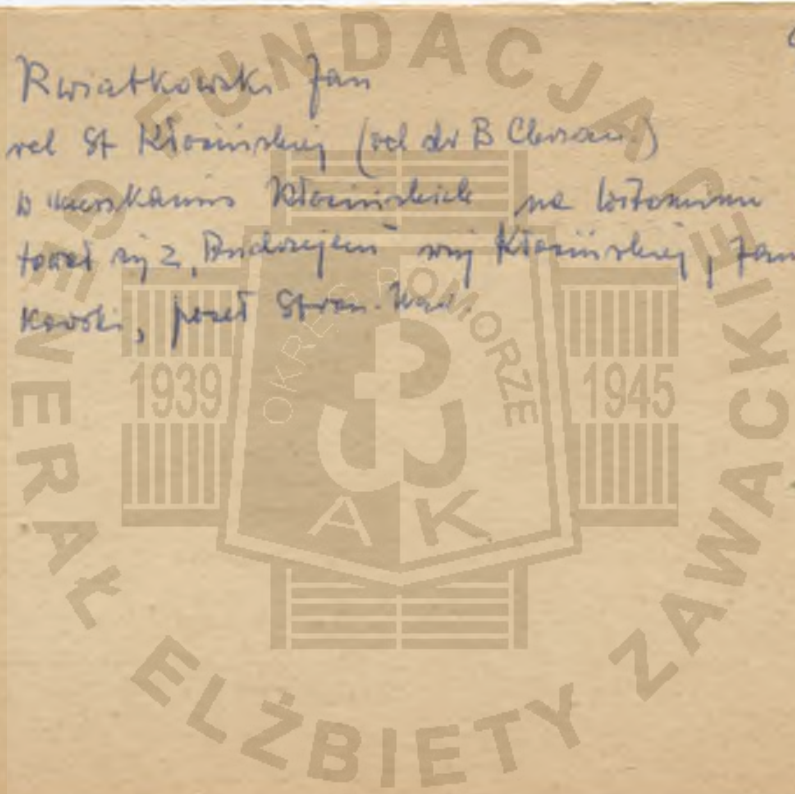
5795

Gdynia
APAK T. 10-584
Tortuś

Kwiatkowski Jan
najstarszy brat Anny Kwiatkowskiej Kasickiej
nieprzerwanie „Solidarista” na Bienskiej
przed wojną właściciel (?) banku ludowego
powrócił do Polski po I wojnie światowej
poseł na Sejm kadencja 1928-1930
z listy Związku Ludowo-Narodowego
awenturary, osiedzony w Stuttkofie
zmarł 12 05 1943r
zob. Lucha nowa s 105, Słownik Nacjonal.
podane by Jan Kwiatkowski z warianty o Kwiatk.

Rwiatkowski Jan
ul. St. Kłodzkiej (ul. dr. B. Cieszan.)
w Warszawie Kłodzka ul. me. lotniczymi kontakt.
telefon 2, Białostocznym ul. Kłodzkiej, Jan Kociet.
Kawski, poczta Stron. Warsz.

Gdyż
1945

†
1943

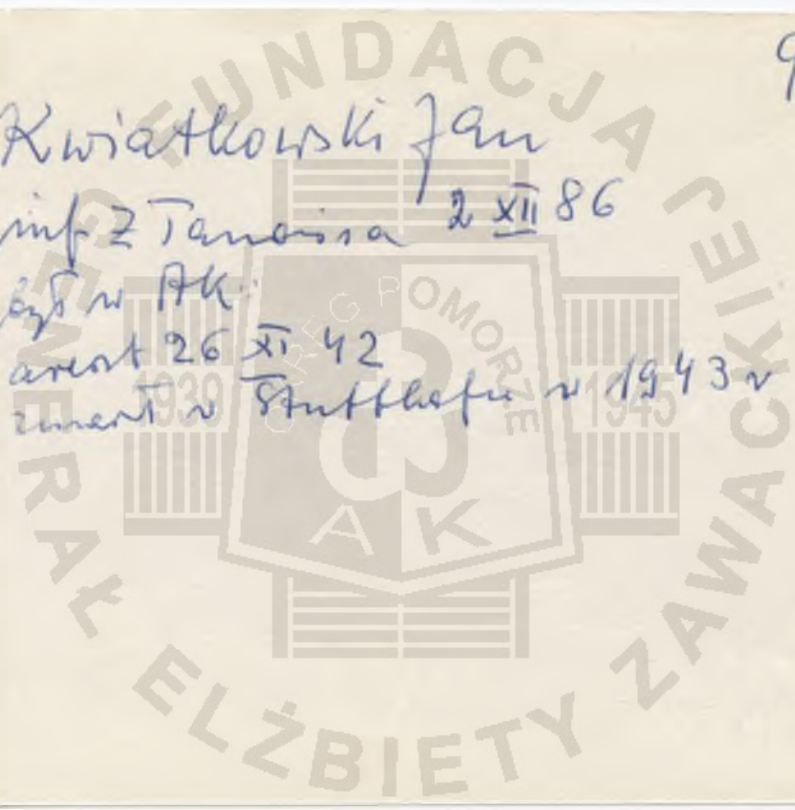
Kwiatkowski Jan
inf z Tancissa 2 XII 86

był w AK:

arest 26 XI 42

imient w Stuttgocie w 1943 r

gdymie
AK
3

Gdyńie 4
Onuf Berty

Kniażowski Jan

Posel na Sejm RP, mizien Bereny
Konhuskiej. Podnes olupacii infonch
'orta Białego'. Arc sionony 26.11.1942r.
Zmieni z mycienicenie w Stutthofie
4/1943r.

zob. T.: Tameš 2., sisp. Gdyńie,
IV/s. 32 (kopie listu z 14.06.93r.)

Księżowski Jan

5

Dziękuję 922 w Kijowie. Porucznikowi
p. Mielnicz (uszkodzenie tydzień jego
niezależnie od amunicji) p. gdański
grzesz por. Franciszek Nowicki z
Kijowa)

Zob. Mielnicz, Nowicki... s. 230.

Kriestuvoli Jom

Dziesei pucol 247+AV u kicovnickui
pentesij u i. 1939/40 gny A. Sody,
co more ushoyvei ne jej endochi dra-
melny. Pseudopodobni, ze byje b
gdynishe komishe MOH.

20k. ! Helhe podvirme ne Pon. 4.170

Kretowski Jan

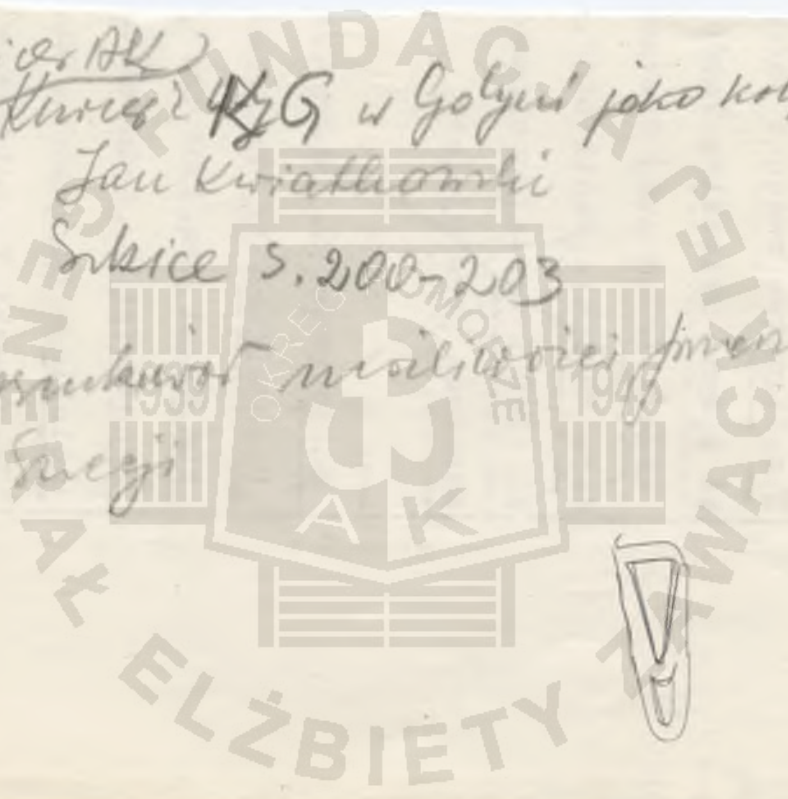
7

członek SN, z przyczyn do służby w
207-7K m. Józefa Olszki po jej
(mieszko podobnie) w 1941-1942.
[Olszki ten był sympatykiem SN]
Kretowski został po Olszki po reorpe-
tacji w pewnej chwili Grohmi.
zob. Helme podziemie na Poln. ... s. 102

Opis: AK
Korespondencja w Górnym jako koleżanki 8
Jan Kwiatkowski

Szkice s. 200-203

Poszukawoś miłostwiej jeneracji
do Sreży

Гарне ~~Грбун~~
тепе неунелит г

Кхиоткхосли Јам

Пред војног посеџ. Поднес дум-
паци проведут курсу семохотатеционе
и доинкелесе.

Зб. вел. С. Даргасе и quotололе
зеспотлеме "Полнике" дер. Адеиш
(дн. 1.06. 1945. Пер. тачне перн.)

д.н.н.

Kwiatkowski Jan

Gdynia Wybore
242

- były poseł Stronnictwa Narodowego, ¹¹

chłopi niemi do organizacji 242
wspierano środowiska narodowe.

F. Górnowski, "Geneza...", str. 113

K. Wojt 1/1.94

Gdynia
onut Biely

Kriatkovskii Jan

12

Posel, byurek KM Gdeiska, podnes
olypcy, stouch "Orta Bioteqo", Armo-
rony 26.XI.1942r, zmerly u dooni Stuttgart
u 1943r.

rob. Tenhe Zjammte Tameria (list z du,
14.06.93)

HMM-94

Gdynia
AK 13

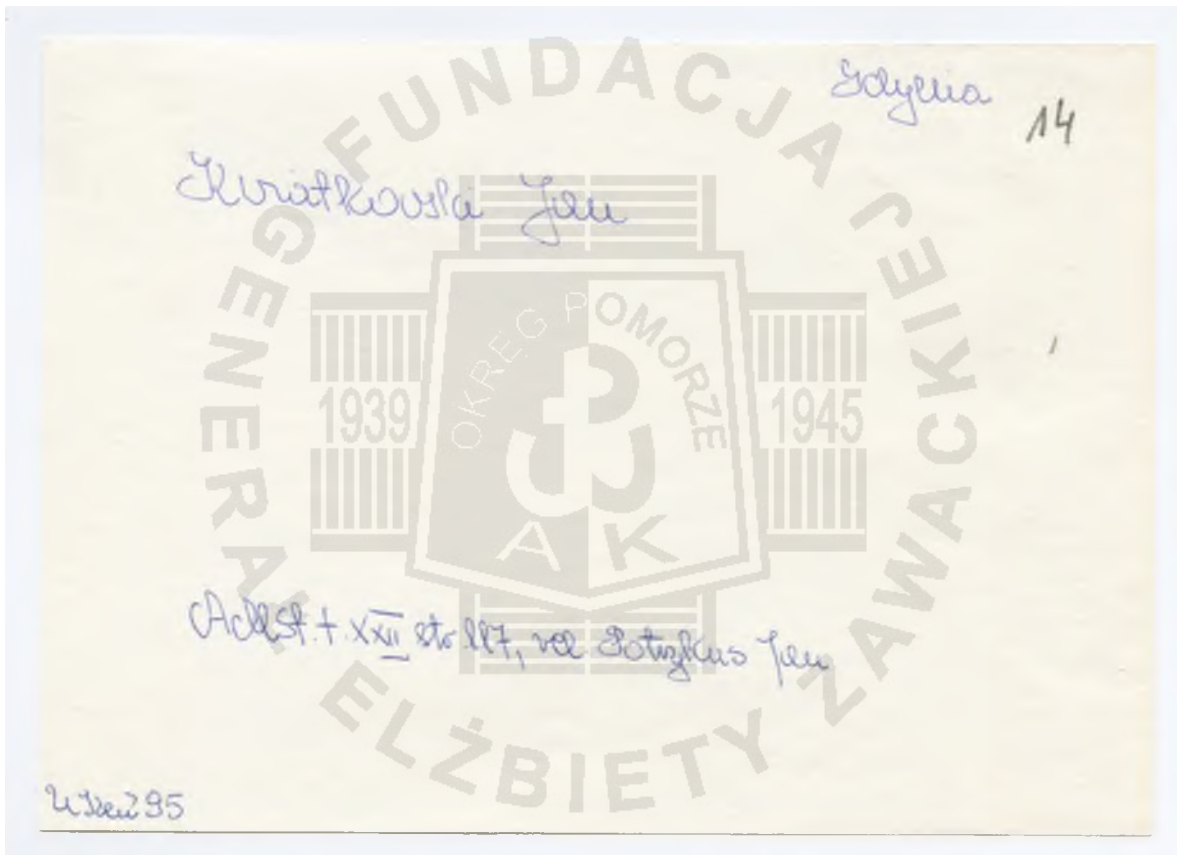
KWIATKOWSKI J.

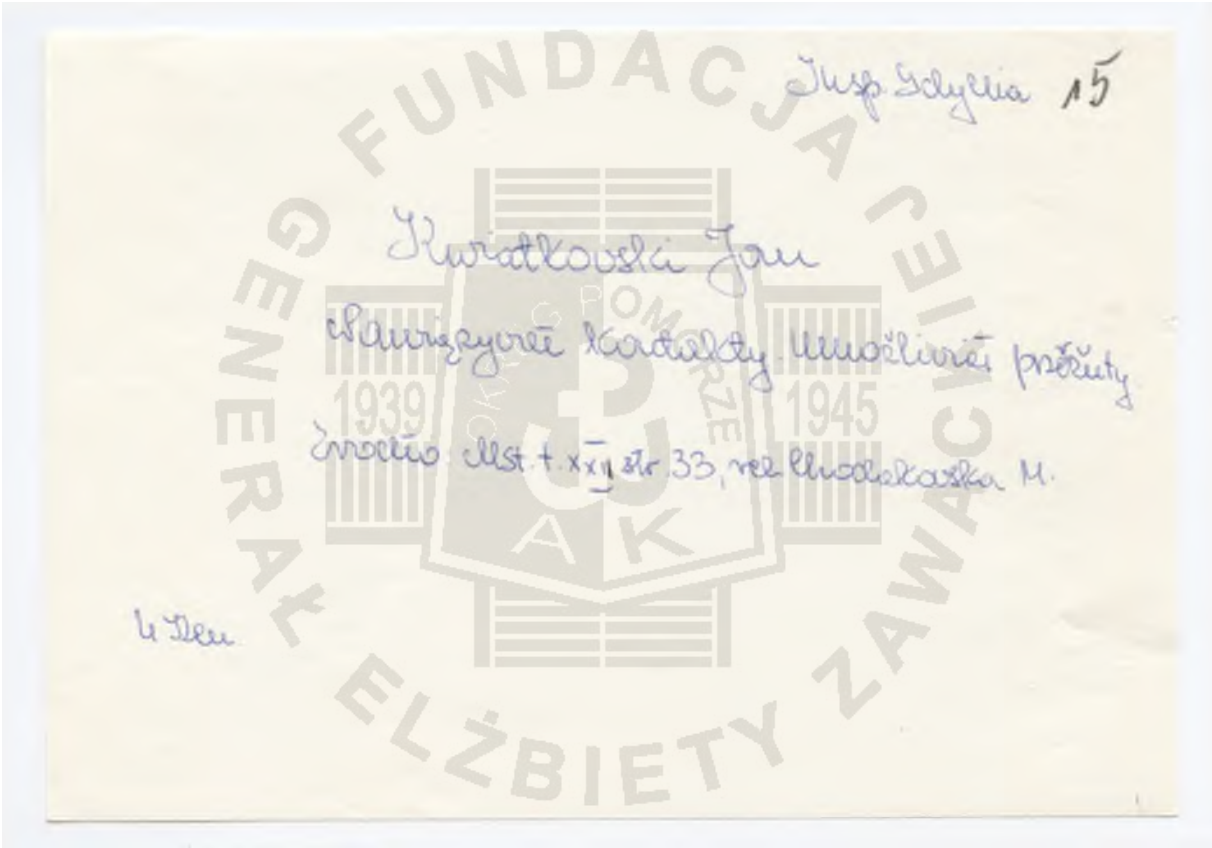
AK GDYNIA

Był poseł z ramienia SN. W latach 1941-42
zaangażowany został do ZWZ na terenie Gdyni.

A. Gasiorowski, ZSP-ZWZ-AK na Pomorzu. Stan badań i
postulaty badawcze, [w:] Walka podziemna...,
s. 102.

MGr 1994

Kust. Gdylia 15

Kwiatkowski Jan

Kawczyński Kardynał. Uspokajanie próżni

1939 1945
Znaczenie wst. + xii str. 33, reż. Ludwikowski M.

L. 11

bdymé
17

Kwiatkowski Jom
Wuj Stanisław Kłosiniskiej (brat matki),
poseł SN. K domu Rogozińskich
kontaktował się z Józefem Olc-
wskim. Aresztowany tego samego dnia,
w Olsztynie. Zamieszkał w Stuttko 10.

Zob. T.: Kłosiniska S., insp. Gdynia,

T/4

KMH-95

gdynia 18

?

Książkowski Jan

Był w Polnie niepodległej postem na sejm
ze Stronictwa Narodowego. Pomógł Józefowi
Olszewskiemu ("Andrzej", "Kawaler") - komendantowi
podobuzgu morskiego, skomunikował się z
Janem Potrykusem.

B. Chruszowski, Józef Olszewski..., Stuttgart.
Zemsty Museum, nr 5 z 1984, s. 9

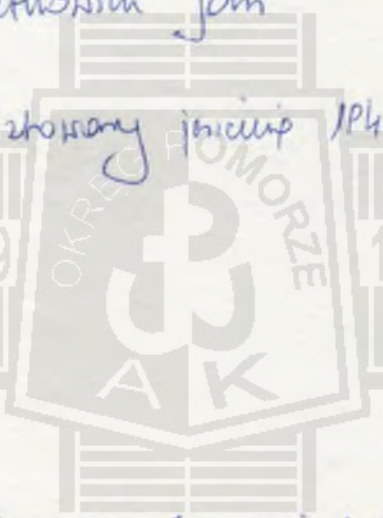
MLHST-35

Kwiatkowski Jan

Poset, amatorski inicjator 1942r.

1939

1945

Zob. T.: Jenczek J., univ. Gdynie, I/ch. 10

4114-96

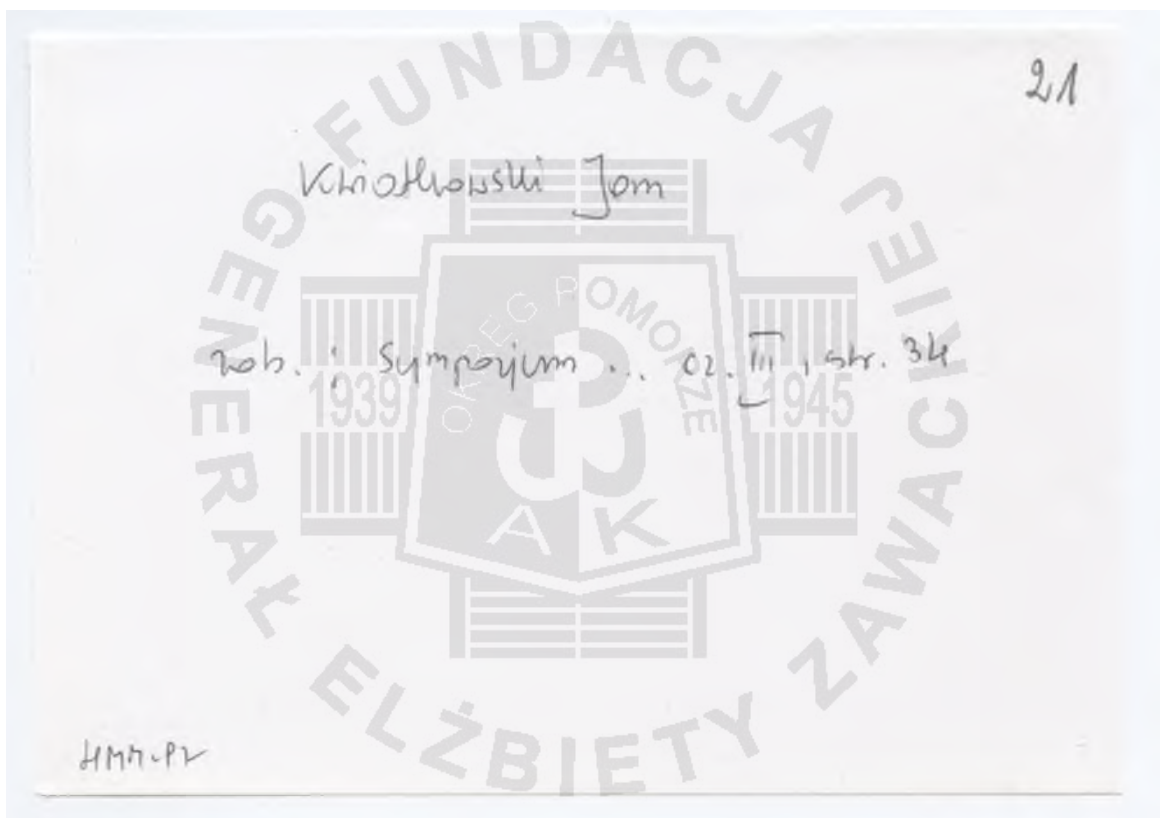
Łódź 20

Kwiatkowski Jan

Wraz z Antonim Słodą rejuwomet się
scholeniem w ramach organizującej się
konspiracji w Łodzi (grupa saboteroko-
dywersyjna).

Zob. T. i Danque S., listy Łódź 20, I/1/s. 2

MM-PC

22

Kniażowski Jom

zob. tom XXII, str. 82, 120

HMM-Pr

Сідмє
содє - АК

Книжковий Ям

У гурці Акторського Союзу режисер
є її спробою політично-пропагандистським
(на фоні літературної групи)

зоб. Комсомольці, Ленінград, с. 64, 160

НММ-Р7

Kniechtowski Jan

Łódź
23

F. X. w Orłowie amtkowem J. Kniechtowskiemu b. poseł na Sejm RP, dyr. Centrali Rolniczej w Wętkowem oraz S. Der-gare. Obu z grupy A. Soldy. Obu memi uono do domu w Stuttgocie.

wob. Milcowski 2., Wętkowo... str. 120

MM - P

Kwiatkowski Jan

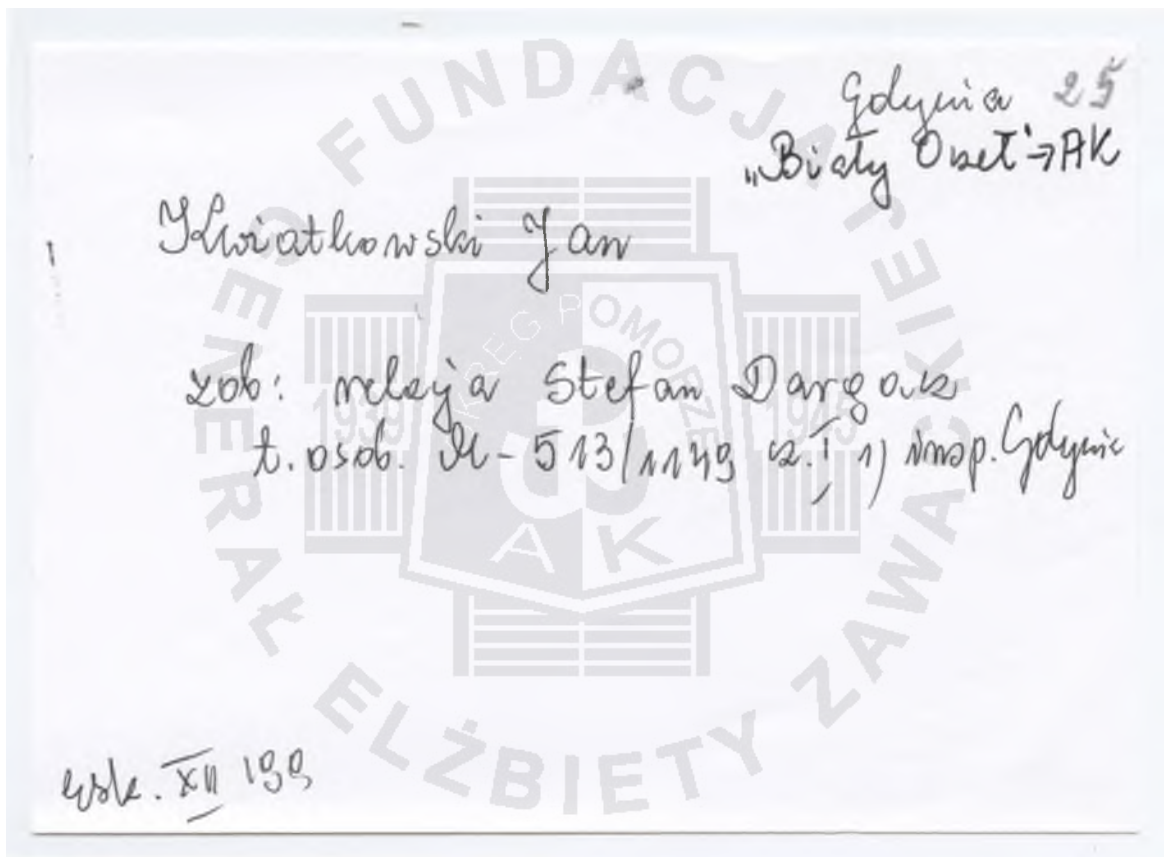
Gdyńie
opre sodny

24

W XII. 1938 r. brał udział w zebraniu organi-
zacyjnym grupy konspiracyjnej A. Sodny w Orłowie.
Poseł na sejm RP, w g. w. Stutthofu,
zmarł w obojętym 12.05.1943 r.

Zob. T.: Sodny A., wisp. Gdyńie, 1/2/s. 1, 4

KMM-17

a)

+ KWIATKOWSKI Jan

Gdynia ^{Zwz AK}
Pomorze

26

ps nieznany 1881-1943. Poseł na Sejm II RP.
członek Kierownictwa grupy dywersyjno-sabotażowej
P. Szechy. Współpracownik Komenda Podokręgu Płn AK.
Więziony w Brześciu n. Bugiem. Aresztowany w 1942
(masowa fala aresztowań). Przesłuchania. Oboz Stutthof
zmarł w obozie. Relacja Hanny Maciejewskiej
Marcinkowskiej

Job. Słownik Biograficzny Konspiracji
Pomorskiej 1939-1945 część 4
Fundacja "Archiwum Pomorskie AK"
Toruń 1998

DRat
p7.2003

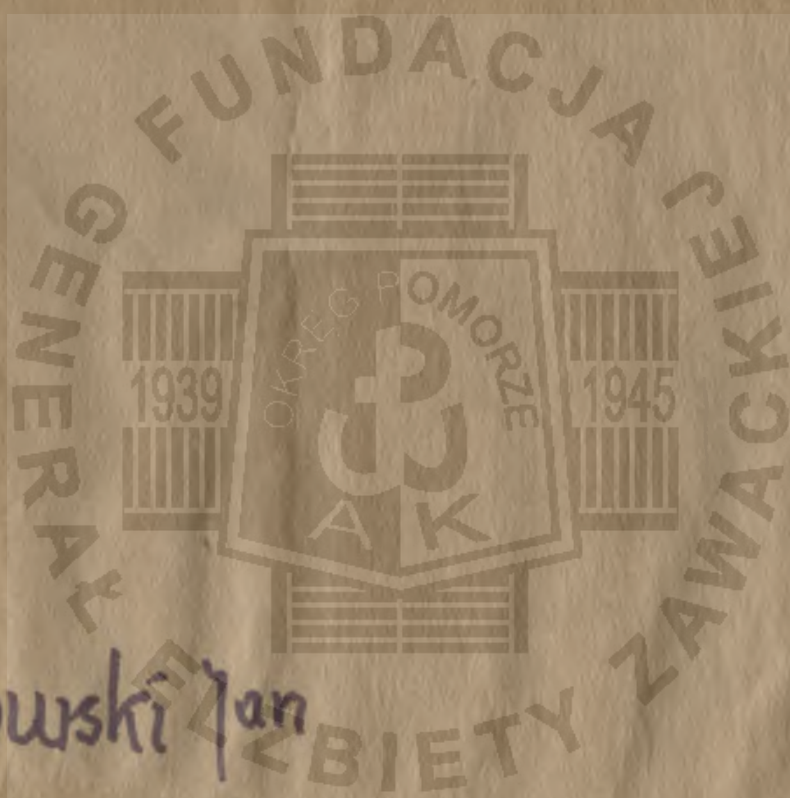
str. 88, 89, 90

Kriekļauski [Jam]

27

Epitafijs "Andrija" J. Olmskijs do
Kriekļauskijsko lūto, Mome Raqovsiche
p. "Manyle" (str. 245). Lmevete id ne
spothēute. Kriekļauski unhet m al.
Tehmaiskiej. "Andrij" "trehī" ne kriekļauskijs
mez Raqovsichid, z lētōyui byt spokrovionij.

R.Mst tom XXIII str. 245, 247

Kwiatkowski Jan

Gdynia

Mwiatkowski Jan

